

*rAnt*Groen

PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

EDEGEM 1
8/5124

P106235 - Driemaandelijks tijdschrift van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen - april - mei - juni 2023 - jaargang 22 nr. 86

natuurpunt
Zuidrand Antwerpen

www.zuidrand.be

AFZENDER en VU:
Erlend Hansen
Verbindingsstraat 42
2650 Edegem
Afgiftekantoor Edegem 1

Braampareldoervlinder Zeer Zeldzaam © IP63

© Rudy Vansevenant

Bestuursleden en coördinatoren

Hugo Waeterschoot, voorzitter
en coörd. Beleidswerkgroep
03/455 22 12 - 0477/33 23 30
hugo.waeterschoot@scarlet.be
Erlend Hansen, secretaris
0472/78 20 58- erlend.hansen@skynet.be
Eric De Roek, penningmeester
eric.de.roeck@falis.be
Maurice De Neve, beheer Fort 7
maurice.deneve1@gmail.com
Niels Schild, coördinator communicatie
natuurpunt.zuidrand@gmail.com
Lucy de Nave, bestuurslid
03/237 99 52-Lucy.denave@gmail.com
Nicole Boussemaere, bestuurslid
013/30 85 47
nicole.boussemaere@gmail.com
Maggy Troffaes, bestuurslid
03/827 83 60-maggy.troffaes@skynet.be
Floris Van Volsem, bestuurslid
03/455 23 05 -mariannejmm@gmail.com
Els Wynants, bestuurslid
0497/42 74 29-wynantsels@gmail.com
Stany Marichal, bestuurslid
0478/56 45 84
stanislav.marichal@telenet.be
David Wouters, bestuurslid
0476/414174
monument.Fort 7@zuidrand.be

Contactinformatie

Fort 7:
Natuur: contact.Fort 7@zuidrand.be
Monument: David Wouters
0476/414174 - monument.Fort 7@zuidrand.be

Groen Neerland: Groen.Neerland@zuidrand.be

Uilenbos: Uilenbos@zuidrand.be

Edegemse beekvallei:
Edegemse.beekvallei@zuidrand.be

ARDEA: ardea@hobokensepolder.be

Redactie rAntGroen

rAntGroenverantwoordelijke:
Guido Van Boeckel
03/455 01 27-redactie@zuidrand.be

Verdeling: Erlend Hansen
contactgegevens: zie bestuursleden

Verslagen te zenden naar:
Tuur Wuyts
03/449 99 11-arthurwuyts@telenet.be

Zuidrand.waarnemingen.be:
Veerle De Saedeleer,
vee_saddler@yahoo.co.uk

Omslagfoto: Glassnijder

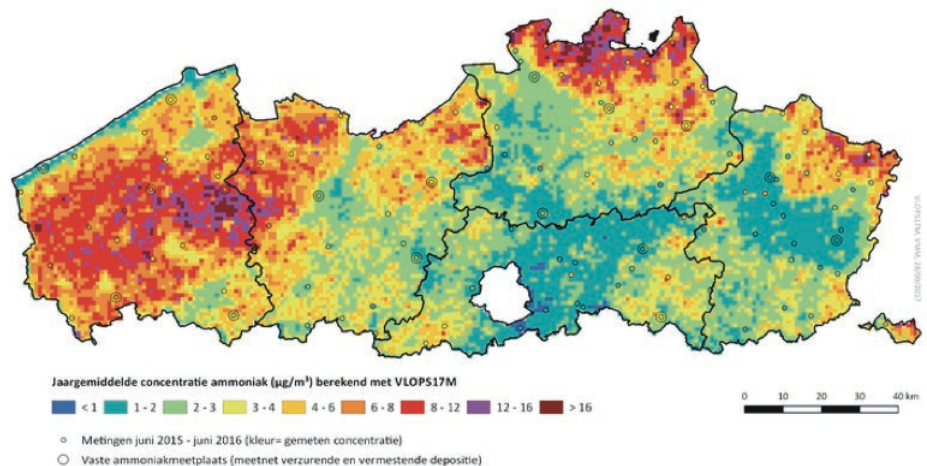
Foto's p.2:
boven: Braamparelsmoervlinder
© Patrick Heivers
onder: Steenuil (juveniel)
© Rudy Vansevenant
editoriaal

Een fijne start en een zonnig 2023 tegemoet !

Op onze jaarlijkse algemene vergadering van 18 februari konden we een record aantal deelnemers (68) welkom heten. Naast een bondig overzicht van de werking van het afgelopen jaar en de planning voor 2023, werd er fijn genetwerkt bij een glas en kleine versnaperingen. Ondanks de naweeën van Covid konden we het jaar toch zonder verlies afsluiten. Wat een fijne start zeg.

Bovendien reageerde Eric De Roek op onze oproep in de afdelingsnieuwsbrief, als penningmeester ter vervanging van Sofie die verhuisde buiten de grenzen van de afdeling. Eric heten we natuurlijk hartelijk welkom en Sofie danken we voor de jarenlange inzet en wensen haar en Robin een fijne toekomst toe in onze buurafdeling.

Dit jaar zullen we in het bijzonder inzetten op het heropstarten van het cursus programma en het verder stroomlijnen van het beheer (bv. Groen Neerland). Doordat we het grootste deel van onze schulden voor de aankoop van de Edegemse beekvallei en het Uilenbos hebben afbetaald, kunnen we ook beginnen uitzien naar nieuwe verwervingsopportuniteiten. We zien 2023 dus zonnig tegemoet. Maar er zijn ook wat wolken aan deze zonnige hemel verschenen. Natuurpunt en ook onze afdeling is de laatste jaren sterk gegroeid en dat merken we. Door deze groei komen we meer en meer in de vuurlinie van vooral de Boerenbond te liggen. Je zag vast en zeker de recente artikels in De Tijd, De Standaard of het Nieuwsblad. Telkens werden er vragen gesteld of natuur wel zo belangrijk is in vergelijking met de voedselvoorziening en wat de rol van Natuurpunt hierin is. Ook werden vragen gesteld of het wel de landbouw was die bovenmatig verantwoordelijk is voor de stikstofneerslag. Het was fijn om vast te stellen dat een aantal professoren spontaan voor ons in de bres zijn gesprongen. Ze toonden cijfermatig aan dat het grootste deel van de stikstofbalans en het ruimtebe-slag door de landbouw eigenlijk in belangrijke mate dient voor export gerichte veeteelt (buiten de EU). Een switch naar een meer klassieke akkerbouw zou juist de stikstofdruk sterk doen afnemen en meer ruimte vrijmaken voor groeten en fruitteelt waar Vlaanderen juist netto invoerder van is. Bovendien lijken deze teelten de laatste jaren ook economisch rendabeler. De kritiek dat meer natuur de voedselvoorziening bedreigt gaat dus helemaal niet op. Het feit dat een veelal niet erg duurzame veeteelt gerichte landbouw een impact heeft op de natuur en de biodiversiteit des te meer. Anderzijds klopt het wel dat Natuurpunt heel wat meer terreinen in zijn bezit heeft dan in het verleden. Momenteel betreft dit zowat 2 % van de open ruimte en ANB (de Administratie voor Natuur en Bos) wat meer. Dit is nog erg ver af van de Europese doelstelling van minimaal 10 % van de totale ruimte. Het model dat Natuurpunt voorstaat is daarbij een kosten en sociaal vriendelijk model. We brengen immers gemiddeld 50 % of meer van de aankoopkosten zelf aan en zorgen gelijktijdig voor lokale natuurbeheerders. Anders gesteld, we helpen Vlaanderen en de maatschappij om zijn natuur- en biodiversiteitsdoelstellingen te halen zonder de kosten af te wenden op de maatschappij. Bovendien stellen we de verworven gebieden, wanneer de draagkracht van de natuur het toelaat, open voor het publiek. Dacht toch wel dat ook dit aspect zeer gesmaakt wordt, getuige de duizenden wandelaars die we jaarlijks in de reservaten beheerd door onze afdeling mogen verwelkomen.

Figuur: stikstofdeposities in Vlaanderen (enkel donkergroen haalt de feitelijke doelstellingen van de EU).

Lidmaatschap Natuurpunt: 38 euro per jaar te storten op rekening van Natuurpunt vzw (BE17 2300 0442 3321 BIC: GEBABEBB) met vermelding: lidmaatschap, Afd. Zuidrand Antwerpen, naam en adres. Als lid van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen ontvangt u het algemeen verenigingsmagazine Natuurblad en ons afdelings tijdschrift rAntGroen.

Adreswijziging: elke adreswijziging moet rechtstreeks gemeld worden aan Natuurpunt vzw, Coxiestraat 11 - 2800 Mechelen (https://www.natuurpunt.be/pagina/adreswijziging-doorgeven)

Abonnement op rAntGroen: voor leden van andere afdelingen door storting van 10 euro op onze rekening BE02 9799 7675 4740 BIC: ARSPBE22 met vermelding van: uw lidnummer, naam en adres.

Indien u rAntGroen enkel elektronisch wenst te ontvangen kan u dit melden aan natuurpunt.zuidrand@gmail.com

Alle betalingen voor onze afdeling dienen te gebeuren op volgende rekening:

BE02 9799 7675 4740 BIC: ARSPBE22 van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen.

Op uw betalingen steeds reden van betaling, uw naam en e-mail adres of telefoonnummer vermelden a.u.b.

Fiscaal aftrekbare giften (min. 40 euro) dienen rechtstreeks gestort te worden op rekening **BE56 2930 2120 7588 BIC: GEBABEBB** van Natuurpunt vzw, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen met vermelding "Afdelingsfonds 3722, Zuidrand Antwerpen".

Verzekering: ieder lid is verzekerd inzake burgerlijke aansprakelijkheid bij deelname aan de Natuurpuntactiviteiten. Niet-leden gaan mee op eigen verantwoordelijkheid.

Inschrijving voor de autobustochten: de prijs is afhankelijk van de afstand. Zie hiervoor de bepalingen bij de desbetreffende aankondiging.

De eerst ingeschrevenen hebben voorrang indien de deelnemingsprijs betaald werd. Wie na storting niet mee kan, moet zo vlug mogelijk de leiding verwittigen zodat mensen die op de wachtlijst staan, kunnen meegaan.

Indien er onvoldoende inschrijvingen zijn, gaat de tocht door met eigen wagens.

Annulatie bij autobustochten: leden die door ernstige redenen niet kunnen deelnemen en uiterlijk 2 dagen vooraf de leiding verwittigen, hebben recht op een tegoedbon voor een volgende bustocht.

Annulatie bij weekends en reizen: om tijdig vervanging te vinden vragen we u om afzegging zo spoedig mogelijk te melden. Teneinde de kosten te recupereren vragen we steeds 10 % van de totale prijs bij afzegging. Bij afzegging binnen de maand voor de reis dient er minimum 25 % van de totale prijs te worden betaald of de reeds gemaakte kosten indien deze hoger liggen dan 25 %.

En wat de lokale stikstofdepositie betreft. Wel we kunnen alleen maar (spijtig genoeg) vaststellen dat stikstofgerelateerde planten zoals de braam de laatste jaren massaal opgang maken in het Uilenbos waardoor bv. de reeënpopulatie het moeilijk krijgt; en dit zonder dat er enige druk is van industrie of verkeer, maar er wel een rood en oranje landbouwbedrijf in de onmiddellijke omgeving ligt. Duidelijk toch?

Toch gek dat een aantal kranten zich laten opjatten door de Boerenbond om dit maatschappelijk en sociaalvriendelijk model in vraag te stellen. Of spelen er misschien andere belangen...

Laat ons hopen dat er snel een gepaste en efficiënte oplossing komt voor de stikstofproblematiek voor het definitief te laat is zowel voor de natuur als voor de landbouw.

Hugo Waeterschoot

Zaterdag
1. 4 - 14u.

Fort 7, Wilrijk
Erfgoedwandeling

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16.30u.

Inschrijven verplicht

Vanaf april is de winterslaap van de vleermuizen voorbij, en kunnen we zonder enige beperking alle binnenruimtes van het fort bezoeken. Indrukwekkend zijn de drie caponnières: bomvrije gebouwen met naast elkaar gelegen kanonkelders, die het wateroppervlak van de hoofd- en zijgrachten onder vuur namen als de vijand die probeerde over te steken tijdens een bestorming van het fort.

Interessant is ook een goed bewaarde opslagplaats voor buskruit, met dubbele houten vloer, een brede spouwmuur met openingen voor optimale ventilatie, en een doordacht systeem om de gesloten ruimte van buitenuit te kunnen verlichten met een petroleumlamp zonder risico dat er vonken zouden overslaan.

De weg naar en van die gebouwen gaat door de altijd wisselende natuur van het forteiland, met mooie uitkijkpunten vanop de hoge hoofdfrontwal. Vaste afsluiter van het bezoek zijn de binnenplaats, de eerste verdieping, en, als de tijd het toelaat, andere plaatsen van het monumentale reduct (binnenfort).

Deelname: om in te schrijven, of met elke vraag om info over het bezoek, ga naar fort7.anhaga.be/wandeling of stuur een e-mail naar monument.fort7@zuidrand.be met vermelding van aantal bezoekers en een mobiel nummer. We laten u dan snel weten of er plaats is, en anders welke alternatieven er zijn.

Afspraak: om 14 u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30 u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: David Wouters - 0476/41 41 74

Zaterdag
1. 4 - 15u.

Schoonselhof
Blauwe reigertelling

Afspraak:
poort Schoonselhof

Einde: omstreeks 17.30u.

Inschrijven verplicht

Vandaag tellen we voor het 9de jaar de reigerkolonies in het schoonselhof. Ook dit jaar gaan we behoedzaam en voorzichtig één keertje de reigerkolonie binnen om zo de evolutie in kaart te brengen. Deze vogels nestelen graag in de Grove dennen maar er zijn ook een paar nesten in een Wilde kastanje. We telden er vorig jaar een 41-tal broedparen, wat voor de kolonie een gemiddeld aantal is. Hieronder een klein overzichtje van de voorbije jaren. Ben jij ook benieuwd hoe het dit jaar gesteld is met de Blauwe reigers? Opgelet! Bij slecht weer wordt de datum verschoven. Maar alle deelnemers worden wel op de hoogte gebracht moest dit gebeuren.

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
37	38	47	47	45/46	59	36	41

Inschrijven via ardea@hobokensepolder.be (met vermelding van welke activiteit, uw naam, aantal personen, gsm-nummer en e-mailadres) Plaatsen zijn beperkt !!!

Afspraak: Hoek van de Legerstraat met Koornbloemstraat aan de poort van het Schoonselhof. Start om 15.00u en einde voorzien rond 17.30u.

Meebrengen: verrekijker, fototoestel, petje en kledij die vuil mag worden voor de ... die uit de lucht kan komen vallen 😊

Gids & begeleiding: Luc van Schoor - 0494/33 63 09

Danny Jonckheere - 0478/33 24 27

Zondag
2. 4 - 9.15u.

Zevenbergenbos
Voorjaarsflora

Afspraak: Bist, Wilrijk

Einde: 12.30u.

Zevenbergenbos staat bekend als "hét voorjaarsflorabos" uit onze omgeving. Gelegen te Ranst op de rand met de Voorkempen, is het een waterrijke en bosrijke zone, erg goede condities dus voor een voorjaarsflora-paradijs, in dit seizoen. Velden Bosanemonen, vele sleutelbloemen en voorjaarsinsecten, daaraan mag je je verwachten. We maken gebruik van een lokale gids om optimaal te genieten van de flora en fauna van dit gebied. Kindvriendelijke wandeling. Kostendelend vervoer wordt aangemoedigd. We gaan ter plaatse rond bij de deelnemers met een enveloppe voor steun aan het gebied.

Afspraak: vertrek om 9.15 u. op de Bist te Wilrijk. Einde ter plaatse om 12.30 u.

Kledij: stevig schoeisel of bij regenweer laarzen, eventueel regenkledij

Mee te brengen: je verrekijker, fototoestel.

Leiding: Hugo Waeterschoot - hugo.waeterschoot@scarlet.be

Gids: plaatselijke gids

Zondag
16. 4 - 10u.

Otzi-wandeling

Afspraak: Gemeentehuis Hove
Geelhandlaan 1

Einde: 12.30u.

Vorige keer maakten we kennis met IJsmen, een tijdreiziger die bevrijd werd uit het ijs van een terugtrekkende gletsjer. Hij had zijn kledij en spullen nog bij zich. Hierdoor kwamen we een heleboel dingen te weten over zijn levenswijze, de natuur van toen en andere dingen meer. Vandaag bouwen we het verhaal verder op, terwijl we genieten van het (hopelijk) verrassend lenteschouwspel die het parkdomein op dat ogenblik ons te bieden heeft.

Voor wie toen er niet bij kon zijn, geen probleem, we hernemen even het hoofdzakelijke hoe, wat, waar en waarom.

Het aantal deelnemers is beperkt tot 20 personen. Inschrijven kan bij Lucy.

Afspraak: gemeentehuis HOVE - Geelhandlaan 1- ter hoogte van het stenen bruggetje. Er is voldoende parkeergelegenheid in de directe omgeving.

Meebrengen: wandelschoenen, loop, verrekijker en goed humeur.

Gids: Martine Herygers

Leiding: Lucy de Nave - 03/237 99 52 - 0485/71 73 48 (gsm enkel op de dag zelf bereikbaar)

Zondag
16. 4 - 14u.

Fort 7, Erfgoedwandeling

Zie aankondiging 1 april

Afspraak: om 14 u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30 u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: David Wouters - 0476/41 41 74

Zondag
23. 4 - 6.45u.

Vroege ochtendwandeling
polders Kruibeke &
Rupelmonde

Afspraak:
Boomsesteenweg 333

Einde: omstreeks 13u.

Inschrijven verplicht

Tijdens deze lente-uitstap gaan we vogels waarnemen in het grootste overstromingsgebied van Vlaanderen. Het gebied van 600 hectare natuur is nog in volle ontwikkeling, maar heeft zich op korte tijd getransformeerd tot een topgebied voor vele vogelsoorten. Ook aan zoogdieren is het gebied rijk: naast de vos en talrijke reeën komt de bever er voor en er werden zelfs al een paar keer otters waargenomen. Op dit moment zijn de vogels erg actief om voor nageslacht te zorgen. De meeste zomergasten zijn terug, maar ook late trekvogels zijn nog mogelijk. Kom mee genieten van de blauwborst, nachtegaal, koekoek en veel andere soorten.

We wandelen langs de Scheldedijk waar we een mooi zicht hebben op de wetlands, de imposante Schelde en de brede slikplaten aan de in- en uitwateringssluizen.

Met de veerboot van 12.10 u. of van 13 u. steken we terug de Schelde over en dan sluiten we af.

Inschrijven via ardea@hobokensepolder.be met vermelding van welke activiteit, uw naam, aantal personen, gsm-nummer, e-mailadres en waar je zal aansluiten !

Afspraak: om 6.45 u. vertrekken we vanaf de parking aan de Boomsesteenweg 333, Wilrijk (ter hoogte van 't Spant) en rijden indien mogelijk kostendelend (0,1 euro/km).

Aansluiten uiterlijk om 7.10 u. aan de veersteiger Callebeek. Parkeren kan in de Scheldestraat of Callebeekstraat te Hemiksem. De veerboot vertrekt stipt om 7.15 u.

Meebrengen: stevige wandelschoenen, kledij volgens het weerbericht, verrekijker, telescoop, drank en versnapering. Wie nog naar de wc moet kan dit op de overzet !

Gidsen: Peter en Marc Hofman

Zondag
23. 4 - 14u.

Fort 7, Wilrijk
Voorjaarswandeling

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16u.

Kon je er op 26 maart niet bij zijn dan heb je nu de kans om ons te vergezellen op onze tweede voorjaarswandeling op ons fort. We gaan op zoek naar voorjaarsbloeiërs en genieten van vlinders en libellen en het gezang van de vogels die zich opmaken om een nieuwe kroost groot te brengen.

Na de wandeling kan je, indien de weersomstandigheden het toelaten, nog even nakaarten en een glaasje drinken op het terras van ons stamlokaal "de IJsvogel".

Afspraak: 14.00 uur, aan de ingang van Fort 7 Legerstraat 40 (schuin tegenover nr. 75) te 2610 Wilrijk Antwerpen. Let op het spandoek van Natuurpunt aan de ingang. Einde van de wandeling voorzien rond 16.00 u.

Huisdieren zijn niet toegelaten.

Kledij: stevig schoeisel of bij regenweer laarzen, eventueel regenkledij

Mee te brengen: je verrekijker, fototoestel en loepje.

Leiding: Natuurgidsen Fort 7 (info: Nicole Boussemaere - 0494/71 59 32)

Zaterdag
29. 4 - 14u.

Fort 7, Erfgoedwandeling

Zie aankondiging 1 april

Afspraak: om 14 u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30 u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: David Wouters - 0476/41 41 74

Zondag
30. 4 - 8u.

Doelpolders

Afspraak:
Boomsesteenweg 333

Einde: omstreeks 16u.

Inschrijven verplicht

Vandaag trekken we naar de Hedwige- en Prosperpolder.

De Hedwigepolder is nu natuurreserveaat geworden. Dit ging niet zonder slag of stoot omdat de boeren deze vruchtbare grond wilden behouden. Zij zijn onteigend en hebben andere landbouwgrond ter beschikking gekregen. De Hedwigepolder is ontpolderd ter compensatie voor de uitdieping van de Schelde ten voordele van de Antwerpse haven waardoor grotere schepen met een grotere diepgang binnen kunnen varen. Na enkele jaren van afgraven en herinrichten is eind oktober 2022 de Hedwigepolder onder water gezet. Meteen na het onderwater zetten kon je al verschillende soorten vogels op en rond het ondergezette deel bewonderen. Bruine en Blauwe kiekendief voelen zich daar thuis, maar ook heel wat zangvogels en steltlopers zullen we te zien krijgen. Verschillende soorten ganzen strijken er neer om te rusten.

Afspraak: we vertrekken op de parking onder de brug van de A12 ter hoogte van 't Spant om 8 u. en rijden samen (kostendelend vervoer om de natuur te sparen).

Ter plaatse maken we een rustige wandeling (circa 8.5 km) en stoppen regelmatig om de vogels te observeren. Tegen de middag kunnen we onze boterhammen opeten bij het PolderMas waar we soep en drank aangeboden krijgen (tegen vrije bijdrage) van onze gids Katrien Doggen. Naargelang hoe ver we gevorderd zijn trekken we met de wagen richting Verdrongen Land van Saeftinghe en zien wat we tegen komen. Einde ter plaatse rond 16 u.

Inschrijven via ardea@hobokensepolder.be met vermelding van Doelpolder, uw naam, aantal personen, gsm-nummer en e-mailadres

Meebrengen: wandelschoenen, verrekijker, telescoop, kledij volgens het weerbericht (open gebied dus mogelijk veel wind, picknick en drank en een centje voor de soep.

Gids/leiding: Katrien Doggen / Eddie Schild - ardea@hobokensepolder.be (dag zelf 0498/736077)

Zondag
7. 5 - 7.45u.

De Zegge

Afspraak: Bist, Wilrijk

Einde: 11.30u. ter plaatse

Inschrijven verplicht

Een bezoek aan De Zegge is altijd populair. Vandaag doen we dat weer. Omdat dit gebied behoort tot één van de weinige natuurgebieden in Vlaanderen die niet vrij toegankelijk zijn, geeft hier wandelen een gevoel van complete rust en verbondenheid met de natuur.

Het is eigendom van de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen en is ongeveer 55 ha groot. Langveenplassen, originele elzenbroeken en een heideterreintje brengen afwisseling in het landschap. Bij vorige bezoeken zagen we o.a. Kleine karekiet, Wespendif en Boomvalk. Verder Grote rataelaar, Kleine zonnedauw, Wateraardbei, Gevlekte orchis, Koningsvaren, Watervorkje, Pijptorkruid en nog veel meer.

Inschrijven voor deze tocht bij Lucy de Nave is noodzakelijk want het aantal deelnemers is beperkt tot 25. Honden zijn vanwege de kwetsbaarheid van het gebied niet toegelaten.

Afspraak: vertrek met eigen wagens aan de Bist te Wilrijk om 7.45 u (kostendelend vervoer). Je kunt rechtstreeks naar het gebied gaan, parking Mosselgoren 13 2440 Geel.

Einde ter plaatse omstreeks 11.30 u.

Mee te brengen: laarzen bij regenweer, veldgidsen, verrekijker, fototoestel, loep, eventueel regenkledij. Het inkomgeld voor De Zegge bedraagt 5 Euro per persoon, ter plaatse aan de leiding te betalen.

Gids: plaatselijke gids

Leiding: Lucy de Nave - 03/237 99 52 - 0485/71 73 48 (gsm enkel op de dag zelf bereikbaar)

Zondag
14. 5 - 9u.

Vogel fietstocht Zenne

Afspraak:
Visserstraat 91, Rumst

Einde: omstreeks 16.30u.

Inschrijven verplicht

De Rupel ontstaat waar Nete en Dijle samenstromen. Vlakbij mondt de Zenne uit in de Dijle en takt ook de Leuvense vaart aan. Tal van waterrijke gebieden langs deze rivieren vormen een aantrekkingspool voor watervogels. Maar dit knooppunt van waterwegen vormt bij extreem weer ook een overstromingsrisico. Om de steden Mechelen en Lier te vrijwaren van wateroverlast legt de Vlaamse overheid hier extra overstromingsgebieden aan. Het Sigmaphan geeft de rivieren, die hier nog onder getij-invloed staan, opnieuw meer ruimte. Binnen deze ruimte krijgt ook nieuwe natte natuur een plaats. Nog meer watervogels dus en die gaan we zoeken. We bezoeken de nieuwe getijdengebieden Zennegat en Grote Vijver in Mechelen, fietsen langs de waterwingebieden naast de Nete naar het nieuwe moerasgebied in de Polder van Lier. Indien er nog tijd is, bezoeken we tenslotte nog even de vijvers van Anderstad. Enkele teasers: Baardmannetje en Snor broeden reeds enkele jaren in het Zennegat, Woudaap en Zomertaling kon je vorig jaar terugvinden in de Polder van Lier.

Inschrijvingen: via ardea@hobokensepolder.be (met vermelding van welke activiteit, uw naam, aantal personen, gsm-nummer en e-mailadres)

Afspraak: om 9:00 u. op de parking van restaurant "Drie rivieren" in Rumst (Visserstraat 91, 2840 Rumst) Einde rond 16 u. in Lier of 16.30 u. in Rumst. We fietsen ca. 25 km (+ 15 km indien terug naar Rumst).

Meebrengen: fiets in goede staat, (plakgerief, fietsslot), verrekijker, camera, ... , lunchpakket, goeie benen of batterij.

Gids/leiding: Wim Mertens

Zondag
14. 5 - 14u.

Fort 7, Erfgoedwandeling

Zie aankondiging 1 april

Afspraak: om 14 u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: David Wouters - 0476/41 41 74

Donderdag
18. 5 - 14u.

Kleiputten Terhagen

Afspraak:
Nieuwstraat 54, Rumst

Einde: 16u.

Sinds eind 2016 is dit prachtige domein in handen van Natuurpunt en sedert eind 2022 is het erkend als natuurreservaat. Je kan hier dus enkel komen onder begeleiding van een gids. Het gebied heeft die unieke symbiose van wilde natuur en relieken uit het verleden, met name de baksteennijverheid. Van beide aspecten gaan we mooie voorbeelden tegen komen op de wandeling. Er is hier op die 6 jaar ook al hard gewerkt. Aan de infrastructuur maar ook aan het creëren van geschikte habitats voor Rugstreeppad en Kamsalamander. Oeverwaluven en visdiepjes voelen zich hier thuis. Zomerbitterling en Spaanse vlag zijn er reeds gespot. En wie weet wat we nog meer gaan ontdekken...

Afspraak: Nieuwstraat 54, door de poort rijden en de zandweg volgen tot aan de chalet.(P)

Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel, muggenmelk bij warm weer, verrekijker

Gidsen / Leiding: Gerda Van Bulck

Chris De Ranter - 0498/30 05 24 - chris.deranter@gmail.com

Zaterdag
20. 5 - 7.30u.

Nachtegalen & orchideeën

Afspraak: Bist, Wilrijk

Einde: 20.30u.

Chaufeurs zich aanmelden

Al 2 jaar proberen we deze excursie te organiseren, maar 2x werden we geboycot door Covid. Derde keer goede keer, want dit is echt een knaller !

De Nederlandse Zeeuwse eilanden hebben (nog maar) een recente bewogen geologische geschiedenis achter de rug waarvoor we vandaag bijzondere aandacht hebben. We trekken 's morgensvroeg naar de Kabbelaersbank, juist ten noorden van Schouwen-Duiveland waar door de aanleg van een deltadijk een nieuwe zandplaat en duinengebied is ontstaan. We vertrekken hier voor een mooie ochtendlijke wandeling over deze zandbank met gegarandeerd veel vogelzang (we hopen echt op de Nachtegaal natuurlijk!), prachtige nieuwgevormde landschappen, een mooi zicht op het water van de Grevelingen en heel wat kalkplanten. Dit laatste heeft te maken met de ontstaansgeschiedenis van deze plek. Na onze picknick ter plaatse verorberd te hebben vertrekken we naar het Veerse meer.

Langs de noordzijde ervan zijn door gedeeltelijke droogleggingen, grote zandbanken ontstaan met, vlak naast elkaar gelegen, opnieuw prachtige flora van kalk- maar ook van uitgeloopte gronden. Vandaag vertellen we jullie honderd-uit over dit landschap en zijn ontstaansgeschiedenis en de link met de huidige fauna en flora. Ondertussen is het waarschijnlijk wel reeds 18 u. en verorberen we voor de tweede maal een picknick ter plaatse met zicht op zee (we hebben de zon besteld ☺).

Afspraak: we vertrekken vroeg om 7.30 u. op de Bist te Wilrijk, aangezien nachtegale ook vroeg uit de veren zijn. Laat gerust weten als je er echt moeilijk zou geraken zo vroeg, dan proberen we een oplossing te vinden. We organiseren deze dag uitzonderlijk op zaterdag omdat we laat terug zijn (rond 20.30 u.). Kostendelend vervoer wordt gepromoot. Gezien de afstand zou ik vrijwillige chauffeurs willen vragen om me voorafgaandelijk een seintje te geven. Laat je niet afschrikken door de lengte van de excursie, het blijft immers lang licht, goed wandelbaar (11 km op volledige dag) en het wordt (beloofd) een fantastische en zeer gevarieerde dag.

Meenemen: 2x picknick, verrekijker en goede stapschoenen

Gids en leiding: Hugo waeterschoot - 0477/33 23 30 - hugo.waeterschoot@scarlet.be

Zaterdag
27. 5 - 14u.

Fort 7, Wilrijk
Erfgoedwandeling

Zie aankondiging 1 april.

Afspraak: om 14 u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: David Wouters - 0476/41 41 74

Zondag
28. 5 - 14u.

Fort 7, Wilrijk
Voorjaarswandeling

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16u.

Diegenen die niet naar de Sinksenfoor trekken nodigen we hartelijk uit om op deze Pinksterzondag mee te komen zoeken naar al wat groeit en bloeit op ons fort. Dit is de derde lentewandeling dit jaar en de zon wordt sterker. Kom zien hoe dat speelt in de natuur.

Na de wandeling kan je, indien de weersomstandigheden het toelaten, nog even nakaarten en een glaasje drinken op het terras van ons stamlokaal "de IJsvogel".

Afspraak: 14.00 uur, aan de ingang van Fort 7 Legerstraat 40 (schuin tegenover nr. 75) te 2610 Wilrijk Antwerpen. Let op het spandoek van Natuurpunt aan de ingang. Einde van de wandeling voorzien rond 16.00 u.

Huisdieren zijn niet toegelaten.

Kledij: stevig schoeisel of bij regenweer laarzen, eventueel regenkledij

Mee te brengen: je verrekijker, fototoestel en loepje.

Leiding: Natuurgidsen Fort 7 (info: Nicole Boussemaere - 0494/71 59 32)

Zondag
4. 6 - 7.30u.

Vogels kijken in
overstromingsgebieden Schelde

Afspraak: 't Spant, Wilrijk

Einde: omstreeks 17u.

Inschrijven verplicht

In het kader van het reeds alom bekende Sigmaphan, ijvert men ervoor om langsheen de ganse Schelde overstromingsgebieden te creëren zodat bij hoge waterstanden deze het debiet en waterpeil van deze rivier binnen de perken houden. Dit betekent dat er binnendijs deels land teruggegeven wordt aan de rivier, wat er doorgaans op neerkomt dat bij vloed het water binnengelaten wordt. Dit soort getijdengebieden creëren natuurlijk interessante broed-, pleister- en foerageerplekken voor tal van weide- en watervogels. Vandaag bezoeken we enkele van deze gebieden in de regio Dendermonde en Hamme. Wie regelmatig eens kijkt op www.waarnemingen.be heeft mogelijk al gemerkt dat gebieden als Vlassenbroek en Grote Wal vaak leuke waarnemingen opleveren. Vermits we begin juni volop in het broedseizoen zitten, kunnen we ons wel aan de nodige gevederde activiteit verwachten. Mocht er nog tijd zijn en het de kans op extra leuke waarnemingen opleveren dan brengen we aansluitend nog een bezoekje aan het Molsbroek in Lokeren. Inschrijven: via ardea@hobokensepolder.be (met vermelding van welke activiteit, uw naam, aantal personen, gsm-nummer en e-mailadres)

Afspraak: om 7.30 u. aan 't Spant in Wilrijk aan de Boomsesteenweg 335, einde ter plaatse voorzien rond 17 u.

Meebrengen: verrekijker en telescoop (indien de gelukkige bezitter), picknick en drank alsook wandelschoenen of laarzen (afhankelijk van het weer).

Gids/leiding: Wim Roelant - roelantwim@gmail.com en 0477/34 07 21

Zondag
4. 6 - 9.30u.

Weidevogels
Fietstocht Hove Boshoeke

Afspraak: kerk te Hove

Einde: omstreeks 13.30u.

Inschrijven verplicht

Er zitten of beter gezegd broeden, gelukkig genoeg nog heel wat Kieviten in de open omgeving van de Hovense Boshoeke. Via inventarisatie proberen we het behoud van deze toch wel wat bedreigde soort in kaart te brengen om vervolgens (hopelijk) met de boeren afspraken te kunnen maken ter bescherming van de nesten. Vorig jaar hebben we de fietstocht voor de eerste keer georganiseerd. Dit jaar plannen we hem iets later om na te gaan of er een verschil is en ook wat aandacht te hebben voor de Boerenwalvlieg. We vertrekken aan de kerk van Hove en fietsen naar de Boshoeke, omgeving Uilenbos, op zoek naar Kieviten en wie weet ook reeën. Als het erg mooi weer zou zijn, breng dan als je wil je picknick mee want die verorberen we dan onderweg.

Praktische afspraken: fiets, verrekijker, vertrek om 9.30 u. aan kerk Hove. Bij slecht weer zijn we hier terug rond 12.30 u., bij goed weer een uurtje later en genieten we van het uitzicht wanneer we onze picknick verorberen. Geef je een seintje als je meegaat?

Gids en leiding: Wim Stappers

Hugo Waeterschoot - 0477/33 23 30 - hugo.waeterschoot@scarlet.be

Zaterdag
10. 6 - 14u.

Stoeplantjeswandeling

Afspraak:
St.Bavostraat 18, Wilrijk

Einde: 16u.

Toen ik klein was, was er in ons dorp een man die, terwijl hij door de straten liep, altijd de ogen naar de grond richtte. Wij dachten dat hij ooit eens een groot bankbiljet gevonden had, en hoopte op een tweede. Maar misschien keek hij gewoon, vol bewondering, naar de bloempjes en plantjes die tussen de straatstenen groeiden. Onze straten zijn tegenwoordig geasfalteerd en iedere bewoner houdt het voetpad voor zijn deur netjes. Al zijn er hier en daar - gelukkig! - nog uitzonderingen. Wij gaan vandaag op zoek in het centrum van Wilrijk naar al die leuke, kleine plantjes die langs of op muren, in goten en bij plantsoenen groeien en bloeien. Daar valt heel wat over te vertellen! Je smartphone kan daar bij van pas komen.

Afspraak: het pleintje vóór de Sint Bavokerk in Wilrijk

Gidsen / Leiding: Gerda Van Bulck

Chris De Ranter - 0498/30 05 24 - chris.deranter@gmail.com

Zondag
11. 6 - 8u.

Viroinval

Afspraak: Bist, Wilrijk

Einde: 20u.

Chauffeurs zich aanmelden

De kalkrijke omgeving van de vallei van de Viroin staat steeds borg voor heel wat interessante flora en fauna. Toegegeven het is een klassieker in dit seizoen, maar je zou voor minder met zulk een uitgesproken orchideeënflora en zeldzame vlinders. Vandaag trekken we er voor een volle dag op uit. We starten met een bezoek aan de orchideeënberg (rara voor wat... precies... maar ook op zoek naar de Koningspage). Nadien maken we een flinke en gevarieerde landschapswandeling op het kalkplateau. Wees gerust het zal niet mankeren aan waarnemingen. Als we tijd overhebben "bollen we uit" in Dourbes waar naast het spectaculaire palmbos nog heel wat planten en vlinders te belijken vallen en, niet in het minst, spectaculaire vergezichten. Wees gerust dit wordt een dag om niet te snel te vergeten. We wandelen ongeveer 10 km vandaag over een ganse dag gespreid.

Afspraak: om 8 u., Bist te Wilrijk. Terug omstreeks 20 u.

We trachten de wagens goed te vullen (kostendelend vervoer). Het zou fijn zijn als eventuele chauffeurs zich voorafgaandelijk kunnen melden op hugo.waeterschoot@scarlet.be. Heen en terug is het ongeveer 300 km dus voorzien we een forfaitaire vervoersvergoeding van 20 € voor zij die meerijsen.

Meebrengen: goede wandelschoenen, picknick 2x en zonnecrème bij goed weer

Gids en leiding: Hugo Waeterschoot - 0477/33 23 30 - hugo.waeterschoot@scarlet.be

Zondag
11. 6 - 14u.

Fort 7, Erfgoedwandeling

Zie aankondiging 1 april.

Afspraak: om 14 u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: David Wouters - 0476/41 41 74

Zondag
18. 6 - 13u.

Vallei van de Drie Beken

Afspraak: Bist, Wilrijk

Einde: 17u. ter plaatse

Weldra begint de zomer. We trekken buiten onze provinciegrens en gaan naar het Vlaams natuurreservaat "De vallei van de Drie Beken" in Vleugt Diest in Vlaams Brabant. Dit gebied, gelegen tussen het Hageland en de Kempen, wordt beheerd door het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) en werd in 1997 tot natuurreservaat omgevormd.

Het totale reservaat strekt zich uit van de Paalse Plas in Beringen tot aan de Turnhoutsebaan in Molenstede en biedt een thuis aan circa 100 soorten broedvogels, 20 soorten sprinkhanen, 189 soorten spinnen, 350 plantensoorten en een 125 soorten zwammen. Totaal werden er een 150-tal Rode-lijstsoorten waargenomen in dit uitzonderlijke maar zeer vochtige gebied. Het is dan ook raadzaam laarzen te voorzien indien het de dagen voordien geregend heeft,

Afspraak: 13.00 uur, Bist, Wilrijk (kostendelend rijden) of 14.00 uur ter plaatse Molenberg Deurne Diest aan het infobord van Agentschap Natuur en Bos Antwerpen. Einde voorzien rond 17.00 u.

Huisdieren zijn niet toegelaten.

Kledij: stevig schoeisel of bij regenweer laarzen, eventueel regenkledij

Mee te brengen: je verrekijker, fototoestel en loepje.

Leiding: Lucy de Nave - 03/237 99 52 - 0485/71 73 48 (gsm enkel op de dag zelf bereikbaar)

Nicole Boussemaere - 0494/71 59 32

Woensdag
21. 6 - 19u.

Zomerzonnewende

Afspraak: Fort 7, Wilrijk

Einde: ?

Inschrijven verplicht

Traditioneel vieren we het zomersolstitium! We starten met een wandeling van 1,5 à 2 uur in het mooie natuurreservaat waar rond deze tijd de zomerbloeiërs stilaan opduiken. Daarna genieten we van de langste dag van het jaar met lekkere drank en een massa hapjes buiten naast ons lokaal 'De IJsvogel'. Mis deze jaarlijks weerkerende leuke activiteit niet!

Inschrijven voor 18 juni bij Lucy is noodzakelijk!

Afspraak: de wandeling vertrekt stipt om 19.00 u aan de 'De IJsvogel', Fort 7, Legerstraat 40 te Wilrijk. Dit is schuin tegenover huisnummer 75.

Kosten: (ter plaatse aan de leiding te betalen) 14 Euro voor hapje tapje .

Leiding: Lucy de Nave - 03/237 99 52 - 0485/71 73 48 (gsm enkel op de dag zelf bereikbaar)

Zaterdag
24. 6 - 14u.

Fort 7, Erfgoedwandeling

Zie aankondiging 1 april.

Afspraak: om 14 u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: David Wouters - 0476/41 41 74

Zondag
25. 6 - 14u.

Fort 7, Wilrijk
Zomerwandeling

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16u.

We hebben pas de zomerzonnewende gevierd, de stress van de examens is voorbij, de vakantie komt eraan dus hoog tijd voor onze eerste zomerwandeling. Benieuwd of de zon van de partij zal zijn en of er veel vlinders en libellen zullen vliegen. Welke zomerbloeiers zijn al present? Kom het samen met ons mee ontdekken tijdens deze ontspannende wandeling.

Hopelijk is het terrasjesweer en kunnen we nadien nog even nakaarten en een glaasje drinken op het terras van ons stamlokaal "de IJsvogel".

Afspraak: 14.00 uur, aan de ingang van Fort 7 Legerstraat 40 (schuin tegenover nr. 75) te 2610 Wilrijk Antwerpen. Let op het spandoek van Natuurpunt aan de ingang. Einde van de wandeling voorzien rond 16.00 u.

Huisdieren zijn niet toegelaten.

Kledij: stevig schoeisel of bij regenweer laarzen, eventueel regenkledij

Mee te brengen: je verrekijker, fototoestel en loopje.

Leiding: Natuurgidsen Fort 7 (info: Nicole Boussemaere - 0494/71 59 32)

Zaterdag
1. 7 - 20u.

Gierzwaluw-wandeling in
stad Antwerpen

Afspraak:
Grote markt, Antwerpen

Einde: ?

Inschrijven verplicht

De eerste week van juli is ideaal om gierzwaluwen te observeren. De ouders vliegen regelmatig de nesten aan om de bijna volgroeide jongen eten te geven en de nog niet geslachtsrijpe jaarlingen vliegen luidkeels in groepjes deze broednesten aan op zoek naar nestgelegenheden in de buurt om zelf de komende jaren te broeden en zo de bestaande kolonies uit te breiden.

We maken een wandeling van enkele kilometers in het oude stadscentrum van Antwerpen en observeren de gierzwaluwen van enkele opmerkelijke kolonies. Een verrekijker is geen must, maar steeds handig om de nesten beter te bekijken. Wandelschoenen zijn helemaal niet nodig.

Tijdens de wandeling wordt het hele gierzwaluwverhaal van A tot Z uitgelegd, waardoor je deze prachtige zomervogel met heel andere ogen zal gaan bekijken (of spotten).

Inschrijven: via ardea@hobokensepolder.be (met vermelding van welke activiteit, uw naam, aantal personen, gsm-nummer en e-mailadres)

Afspraak: vanaf 20u. op de Grote Markt Antwerpen ter hoogte van het standbeeld Brabo.

Vertrek om 20.30 u.

Meebrengen: verrekijker, fototoestel (maar is geen must) + een portie gezonde nieuwsgierigheid

Gids/leiding: Johan Kempeneers / Eva Maeckelberghe

Zondag
2. 7 - 14u.

SNUIT

Bomenwandeling

Afspraak:
Cleydaellaan, Aartselaar

Einde: 16u.

Snuut is het buitenpretloket van Natuurpunt. We nemen kinderen en (groot)ouders mee op pad. Naar buiten, om natuur te beleven. Met het Snuutlogo ontdek je dadelijk onze kinderactiviteiten.

Tijdens de coronaperiode zijn heel wat mensen gaan wandelen in de bossen: een manier om elkaar te ontmoeten, de zorgen te vergeten, gezonde lucht op te snuiven. Maar hebben we eigenlijk wel rondom ons gekeken? Hebben we de bomen en struiken écht gezien? Er is superveel te ontdekken in het bos. En dat is precies wat we vandaag gaan doen! Waarom gaan sommige bomen dood? Hoe hoog zijn ze? En hoe dik? Welke vreemde wezens wonen in de bomen? En welke soorten bomen zijn er allemaal? Op deze en nog veel meer vragen zoeken we samen de antwoorden. Ben jij tussen 7 en 12 jaar? En ben jij een echte natuuronderzoeker? Kom dan mee op ontdekkingsstocht en sta verwonderd over de geheimen die zich in bomen verschuilen.

Afspraak: in de bocht van de Cleydaellaan, op de parking recht tegenover kasteel Cleydael

Meebrengen: je goede humeur, stevige schoenen

Gidsen / Leiding: Gerda Van Bulck

Chris De Ranter - 0498/30 05 24 - chris.deranter@gmail.com

Zaterdag
8. 7 - 14u.

Begeleide wandeling
Kinderen baas !

Afspraak: Groen Neerland

Einde: 16.30 u.

1 keer per jaar zijn kinderen de baas in Groen Neerland. Dan ontvangt Moeder Natuur haar kleinste fans! Vandaag hier geen geleerde natuurgidsen of gewichtige wetenschappers die hun kinderlijke verwondering en pure beleving in de weg staan. Buiten bewegen, ontdekken, onderzoeken en spelen zijn de geheime codewoorden van de dag.

Ouders en/ of grootouders mogen alleen mee op avontuur onder begeleiding van hun klein(e) kinderen! Er wordt gratis ouderopvang voorzien.

Inschrijven: lucy.denave@gmail.com

Afspraak: parking langs de Krijgslaan aan de fiets- en wandelingang van Park Groen Neerland om 14 u. Einde om 16.30 u.

Inkom: geen bankkaarten of app! Alleen cash: 1 'high five' of 2'vuistjes'.

Outfit: avontuurlijke kledij – laarzen voor wie te water wil - rugzakje met drinkbus en survivalrantsoen.

Leiding/gids: Rudy Sempels 0468/12 96 43

Pssst, niet voortvertellen, he! Tot dan.....

Zondag
9. 7 - 14u.

Fort 7, Erfgoedwandeling

Zie aankondiging 1 april.

Afspraak: om 14 u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30 u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: David Wouters - 0476/41 41 74

Vrijdag/zaterdag
21 & 22. 7 - 8u.

Rondje Pontje 2-daagse

Afspraak: 't Spant, Wilrijk

Einde: ?

Inschrijven verplicht

Voor ons 20-ste Rondje Pontje, verwelkomt Nederlands Limburg ons met de (g)limlach.

Hotel Oolderhof bij Roermond, is het uitgekozen vertrekpunt voor onze fiets tweedaagse.

De Maasvlakte en de Maasplassen, ontstaan door grindwinning, zijn een uitgestrekt natuur- en recreatie-gebied, én pleisterplaats voor tal van vogels. We rijden aan een rustig tempo op een vlak parcours en laten ons verrassen door mooie waarnemingen.

De prijs (1 overnachting o.b.v. 2 pers. slk., ontbijt en 3-gangen diner, voorbereidings- en vaarkosten) bedraagt. € 115,00 p.p., excl. lunchpakket, drankje of koffie met of zonder Limburgse Vlaaien. Kortom, het wordt dus een ontspannen tweedaagse voor de fiets-, vogel-, natuur- of culinaire liefhebber, (of voor alle vier-in-één).

Schrijf in via andredemul.ilesemilloen@gmail.com met vermelding: fietsvervoer met eigen wagen: ja/nee, mogelijke plaats(en) in je auto voor medefietsers/fietsen, en je telefoonnummer en/of e-mailadres, en

betaling van voorschot van € 50,00 op rekening BE02 9799 7675 4740 van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen. Het aantal deelnemers is beperkt tot 20.

Je inschrijving is pas definitief na ontvangst van het voorschot.

Indien nodig en mogelijk, zorgen we voor extra fietsvervoer (+€ 2,00 extra per fiets).

Afspraak: om 8.00 u. aan 't Spant, Boomsesteenweg 335 te Wilrijk, of om 9.45 u aan de plaats van vertrek (wordt nog later meegedeeld, evenals nadere praktische bijzonderheden). Wees er bij vóór je te laat bent.

Gids: Luc Van Schoor 0494/33 63 09

Begeleiding: André De Mul 0478/57 48 92- en Walter Nuyts 0496/86 39 61

Zaterdag
22. 7 - 14u.

Fort 7, Erfgoedwandeling

Zie aankondiging 1 april.

Afspraak: om 14 u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30 u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: David Wouters - 0476/41 41 74

Zondag
23. 7 - 14u.

Fort 7, Wilrijk
Pinteling

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16u.

Naar jaarlijkse gewoonte nodigen we jullie graag uit voor een ontspannende wandeling in ons reservaat waar we kunnen genieten van vogels, fraaie zomerbloeiërs, fladderende vlinders, vlugge libellen, zoemende bijen en ander klein grut.

Na de wandeling is er mogelijkheid om uit te blazen en bij te praten op ons gelegenheidsterras met een frisse Gageleer, een wijntje of een fruitsapje binnen handbereik.

Afspraak: voor de wandeling: 14.00 uur aan de ingang van Fort 7 Legerstraat 40 (schuin tegenover nr. 75) te 2610 Wilrijk Antwerpen. Let op het spandoek van Natuurpunt aan de ingang.

Voor de Pinteling ben je welkom vanaf 16.00 uur.

Huisdieren zijn niet toegelaten.

Begeleiding: Natuurgidsen Fort 7 (info: Arthur Wuyts - 0474/55 25 75)

Natuureducatie terug op de rails in onze afdeling !

Je las het misschien al in het verslag van de Lokale Algemene Vergadering, maar Corona heeft zwaar ingehakt op onze cursussen. In de praktijk kwamen ze tot stilstand terwijl dit precies een domein was waar de afdeling zo goed en zo sterk in was.

Maar daar komt dra verandering in ... We investeren in educatieve excursies (bv. op 25 maart rond de Steenuil (met Ardea)) en een ééndagscursus begin december rond de Steenmarter (samen met Joeri Cortens), meerdaagse cursussen zoals de cursus Eetbare en Giftige Planten (zie verder in dit nummer) en voor zij die op een gestructureerde manier aan natuureducatie willen doen, ook de uitgebreide cursus Natuurverkenner (in het najaar) en de cursus Natuurgids samen met de afdelingen in de Zuidrand. Deze laatste start wel pas midden 2024.

Cursus Natuurbeheer

Tot slot willen we er ook voor zorgen dan onze medewerkers en geïnteresseerden wel geïnformeerd aan natuurbeheer kunnen meewerken. Daartoe richten we samen met Natuurpunt Natuuracademie een cursus natuurbeheer in met 4 theorie lessen en 4 excursies in onze omgeving (Fort 7, Neerland, Edegemse Beekvallei en het Uilenbos). Voor de theoretische lessen gebruiken we een daarvoor speciaal ontwikkelde leeromgeving waarbij er veel plaats wordt gemaakt voor interactie en de mogelijkheid tot vragen. De theorie wordt dan aangevuld met bezoeken aan lokale gebieden waar je toelichting krijgt van de beheerders en opstellers van de beheerplannen van deze gebieden.

Bijzonder leerrijk en echt een leuke start om jouw interesse voor natuurbeheer aan te wakkeren.

Deze cursus overloopt o.a. volgende aspecten: Natuurbeheer, wat betekent dat volgens Natuurpunt? Welke biotopen beheren we? Waar komt het grondwater in onze gebieden vandaan? Waarom proberen we (soms!) meststoffen weg te werken? Waarom is het soms noodzakelijk om een aantal bomen te kappen om de natuur en de biodiversiteit meer kansen te geven?

De theorielessen gaan steeds door op donderdagavond op 20 en 27 april en 1 en 15 juni in het leslokaal van Fort 7 te Wilrijk. De excursies zijn meestal gepland op zaterdagmorgen: op 13 mei in het Uilenbos te Hove, 20 mei in de Edegemse Beekvallei en 17 juni op Fort 7. De excursie op Groen Neerland op donderdagavond 29 juni.

Voor deze cursus geldt een inschrijvingsvergoeding ten belope van de kosten. We bezorgen je echter de helft van dit bedrag terug wanneer je je in de maanden volgend op de cursus een aantal malen actief inzet, op jouw niveau, voor natuurbeheer in onze gebieden.

Ben je geïnteresseerd in de cursus en wil je inschrijven? Rep je dan naar:

<https://www.natuurpunt.be/agenda/cursus-natuurbeheer-zuidrand-antwerpen-61099>
want het aantal plaatsen is beperkt"

Cursus 'Eetbare & giftige planten'

De mens is een nieuwsgierig wezen. Op zoek naar voedsel heeft hij al in een ver verleden zowat alle planten op eetbaarheid getest. Dat daarbij slachtoffers gevallen zijn, staat buiten kijf. Aanvankelijk werd de kennis over giftigheid of eetbaarheid bij planten van generatie op generatie mondeling doorgegeven. Sinds de 16de eeuw gebeurt dat ook schriftelijk. Maar omdat wij tegenwoordig gewoon zijn om veilig voedsel in de winkel te kopen, is de kennis over bruikbaarheid van planten in de vergeethoek geraakt.

De cursus 'giftige en eetbare planten' wil dat verhelpen en leert je wat onze voorvaders al van kindsbeen af wisten.

Naast een aantal algemeenheden wordt er aandacht besteed aan inhoudsstoffen en symptomen (alleen bij vergiftiging).

Het is niet de bedoeling dat je na de cursus het bos intrekt om alles wat eetbaar is te plukken, maar wel dat je planten die giftig zijn kan herkennen en je jezelf en je kinderen of kleinkinderen voor potentieel gevaar kan behoeden.

Deze boeiende cursus wordt gegeven door Hans Vermeulen en bestaat uit een theoretische les en drie veldexcursies.

Data:

Theorieles op woensdagavond 31 mei 2023 (19.30 u t.e.m. 22.30 u) bij Natuurpunt Zuidrand Antwerpen in lokaal De IJsvogel, Legerstraat 40, 2610 Wilrijk

De praktijklessen gaan telkens door op zaterdag van 14.00 u tot 17.00u (ter plaatse)

De locatie van de excursies zal later door de lesgever worden meegedeeld.

Excursie 1: zaterdag 10 juni 2023

Excursie 2: zaterdag 9 september 2023

Excursie 3: zaterdag 16 september 2023

Deelnameprijs: Natuurpuntleden betalen 36 €, Niet-leden betalen 42 €

Maximaal aantal deelnemers = 25

Inschrijven voor 15 april 2023 via mail naar nicole.boussemaere@gmail.com. Je deelname wordt pas definitief na ontvangst van je betaling op rekening BE02 9799 7675 4740 met vermelding van:

"Cursus planten/je naam/je Natuurpunt lidnr./aantal deelnemers/je gsm of telefoonnummer. "

Vleermuizen wintertelling Januari 2023: een puik resultaat

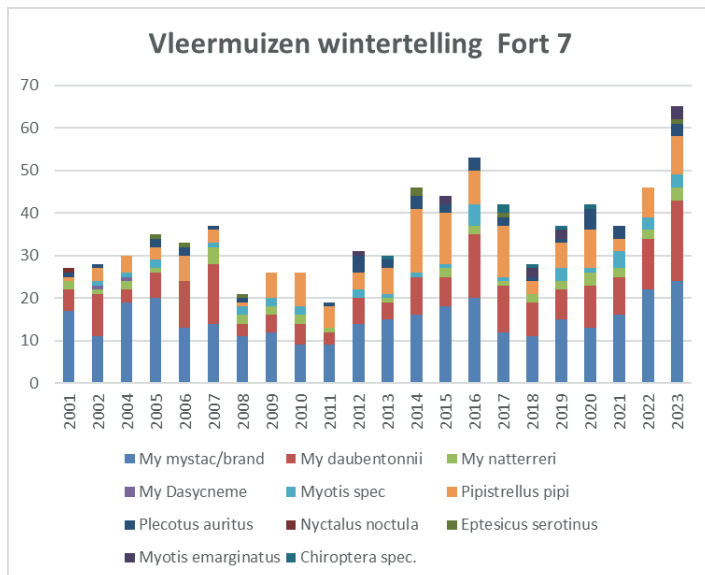
Resultaat en evolutie

Ieder jaar tellen we de overwinterende vleermuizen op Fort 7. Het Fort is natuurlijk gigantisch groot en als je weet dat vleermuizen dikwijls in een spleet of achter een losse steen overwinteren, weg uit de tocht en lekker vochtig, dan kan je al vermoeden dat we maar een deel van de werkelijke overwinterende vleermuizenpopulatie tellen. Sommige vleermuizen overwinteren evengoed in hollen in bomen. Bovendien hebben we spechten genoeg op het Fort, evenals spechtenhollen... Wel, dan kan je de conclusie zelf wel snel trekken

Probeer zelf maar eens de overwinterende vleermuis te vinden op de foto (zoekplaatje) !

Vandaar dat het belangrijk is dat we steeds op een gestandaardiseerde manier tellen: hetzelfde parcours, dezelfde periode, met ongeveer steeds evenveel mensen.

Op die manier zouden de tellingen een goede reflectie moeten geven van de trends aan

overwinterende exemplaren en vooral ook van de soortenverdeling en variabiliteit. We weten van zomerwaarnemingen dat er echter heel wat meer water- en baardvleermuizen op zoek gaan naar insecten boven de fortgracht. We kunnen dus met zekerheid stellen dat we, zeker wat deze soorten betreft (die weinig andere overwinteringsplaatsen in de omgeving hebben dan de Forten), er vermoedelijk heel wat op niet bereikbare plaatsen in het Fort of in boomholtes overwinteren.

Nevenstaande grafiek geeft het aantal getelde en gedetermineerde exemplaren mee over de jaren heen.

Tijdens de wintertelling van 28 januari 2023 telden we 65 exemplaren (in 2022: 46) verdeeld als volgt:

JAAR		2022	2023
Baard-/brandtsvleermuis	<i>Myotis mystac/brand</i>	22	24
Watervleermuis	<i>Myotis daubentonii</i>	12	19
Franjestaart	<i>Myotis nattereri</i>	2	3
Myotis ongedetermineerd	<i>Myotis spec</i>	3	3
Dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	7	9
Grootoorvleermuis Gew	<i>Plecotus auritus</i>	0	3
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	0	1
Ingekorven vleermuis	<i>Myotis emarginatus</i>	0	3
Ondetermineerbaar	<i>Chiroptera spec.</i>	0	0
Totaal		46	65

Je zou hieruit kunnen opmaken dat 2023 een opmerkelijk overwinteringsjaar was. Vraag is of dit een éénmalig flinke stijging betreft of gewoon een toevalstreffer, bijvoorbeeld door het betere voedselaanbod in de zomer van 2022. Hierdoor werd minder sterfte waargenomen. Het wat koudere weer, waardoor vleermuizen wat meer naar binnen trekken, zou ook een verklaring kunnen zijn. We zullen dit pas kunnen bevestigen in de komende jaren, maar slecht ziet het er alvast niet uit.

Beschermingsstatuut

Fort 7 valt onder de Europese Habitat richtlijn en maakt hierbij deel uit van de speciale beschermingszone BE2100045 Historische fortengordels van Antwerpen. Hierbij zijn we genoodzaakt bij te dragen aan het realiseren van deze Europese instandhoudingsdoelstelling. Deze doelstelling is geformuleerd als bereiken van "kwaliteitsvolle overwinterings- en zwermplaatsen voor watervleermuis, franjestaart, Brandt- en baardvleermuis". Dit houdt o.a. in dat inrichtingswerkzaamheden nodig zijn om de kwaliteit van het Fort als vleermuizenverblijfplaats tijdens de winter- of zwermperiode te behouden of te verbeteren. Deze maatregelen kunnen betrekking hebben op de ondergrondse en bovengrondse delen en beperken zich niet noodzakelijk tot de zones die als vleermuizenreservaat aangeduid worden. Prioritair zijn maatregelen die tot een verbetering van het microklimaat leiden en gericht zijn op het vermijden van verstoring (J. de Ridder, Vleermuizenstudierapport 2014, overgenomen in het recent ingediende beheerplan voor Fort 7). Deze studie kan je op onze website bekijken. Je vindt hierin een prima overzicht van het gedrag en het voorkomen van de verschillende soorten op het Fort.

Vooral de winterperiode is kritisch voor vleermuizen in onze streken, omdat ze dan overwinteren. Ze laten de temperatuur van hun lichaam, evenals hun hartslag, sterk dalen, waardoor ze erg kwetsbaar zijn.. Bij verstoring verbruiken ze daarom veel onnodige energie om terug op vliegklare temperatuur en hartslag te komen. Wanneer ze nadien terug in winterslaap gaan, hebben ze soms onvoldoende energie om in de late lente uit hun winterslaap te ontwaken, of ze zijn op zijn minst verzwakt.

Onderstaande tabel (uit J. De Ridder 2014) geeft aan dat deze overwinterings- en kwetsbaarheidsperiode voor de verschillende overwinterende soorten op Fort 7 overlapt, maar niet gelijk is.

	jan	feb	maart	april	Mei	juni	juli	aug	sept	Okt	nov	dec
Watervleermuis												
Baard-/Brandt's vleermuis												
Franjestaart												
Meervleermuis												
Gewone dwergvleermuis												
Ruige dwergvleermuis												
Gewone grootoorvleermuis												

Rood is de periode waarin de winterslaap plaatsvindt (kritische periode).
Oranje is de periode dat dieren nog aanwezig (kunnen) zijn.

De kwetsbare periode voor de veel voorkomende watervleermuis kan reeds in oktober starten en kan voor de Baardvleermuis wel tot april lopen. Al zijn deze periodes natuurlijk afhankelijk van de weersomstandigheden. Dit is dan ook de belangrijkste reden waarom de Fort-gebouwen, waar vleermuizen in verblijven, gedurende deze periode niet betreden worden, met uitzondering van de wintertelling.

Het Fort en zijn omgeving zijn echter niet alleen belangrijk als foerageer- en overwinteringsgebied; de afwisseling aan bomen, gebouwen en open ruimtes, zorgen voor ideale omstandigheden voor zwermgebieden. Tijdens het zwermen op het einde van het foerageerseizoen, zoeken vleermuizen elkaar op om te paren, waarbij de jongen in het late voorjaar geboren worden in zogenaamde kraamkolonies. Deze laatste hebben we ondanks veel onderzoek nog niet gevonden, terwijl deze er zeker en vast zijn in het Fort, of in het bomenbestand rond het Fort.

Ook de zwermperiodes van de verschillende soorten overlappen elkaar maar zijn niet identiek (zie grafiek uit J. de Ridder, 2014)

	jan	Feb	maart	april	mei	Juni	juli	aug	Sept	okt	Nov	dec
Watervleermuis												
baard/Brandt's vleermuis												
Franjestaart												
gewone dwergvleermuis												
gewone grootoorvleermuis												
Laatvlieger												

Rood is de periode waarin de pieken van het zwermen vallen (kritische periode)
 Oranje is de periode waarin individuen (nog) aanwezig zijn

Het nieuwe beheerplan voor Fort 7

In het nieuwe beheerplan voor Fort 7, dat begin 2023 werd ingediend, werd rekening gehouden met deze studies en waarnemingen. In het plan worden specifieke infrastructuuringrepen voorgesteld om winterverblijfplaatsen interessanter te maken, veelal door ze tochtvrij te houden. Hierdoor wordt de temperatuur stabiel en blijft de vochtigheid behouden. We beginnen er deze zomer aan en hopen ook op jullie inzet te kunnen rekenen?

Hugo Waeterschoot

DE WINKEL VERREKIJKERS TELESCOPEN NACHTKIJKERS STATIEVEN MICROSCOPEN DIVERSEN CONTACT

✓ 40 JAAR EXPERTISE
 ✓ OFFICIËLE PARTNER NATUURPUNT
 ✓ RUIM ASSORTIMENT
 ✓ 30 JAAR GARANTIE

SIGHTS OF NATURE
 Vlamingveld 89
 8490 Jabbeke, Belgium
 T: +32 (0)50 31 50 01
 T: +32 (0)50 31 68 47
son@deputter.com

ONTDEK DE NATUUR
 ZOALS ZE ECHT IS

2022, we herstelden van de Corona impact ! 2023, "onze natuur" wacht op jou !

Dit verslag, de volledige presentatie, en de getoonde videofilmpjes kan je consulteren op onze website (www.zuidrand.be).

Opmerkingen of suggesties zijn steeds welkom.

Na twee moeilijke Corona jaren herstelde de afdeling zich goed, voornamelijk vanaf de zomer van 2022, waarbij het activiteitenpallet terug op gang kwam. We verwelkomden ook terug meer deelnemers. Anderzijds bleef de beheerwerking in onze reservaten Fort 7, Uilenbos, Edegemse Beekvallei en Groen Neerland gewoon doorgaan op een hoog niveau (niets zo gezond dan werken in de openlucht). Aan de andere zijde van het spectrum staan de educatieve cursussen die in 2022 nog niet heropgestart werden. Post-Covid merkten we verder op dat het aantal wandelaars in onze natuurgebieden terug wat afnam, waardoor de druk terug wat normalere proporties aannam.

Vele natuurliefhebbers zullen 2022 vast en zeker blijven herinneren als het jaar dat de bijzonder spectaculaire natuurfilm "onze Natuur" <https://youtu.be/KzlgSh7Vldg>, de natuur in onze reservaten in het spotlicht stelde. Op een paar weken tijd trok de film meer dan een kwart miljoen bezoekers. "Ongezien en spectaculair" waren de superlatieven, met vele nieuwe leden tot gevolg.

Voor het eerst na Corona kon de jaarlijkse **lokale algemene vergadering (LAV)** van onze afdeling **Natuurpunt Zuidrand Antwerpen** doorgaan zonder speciale beschermingsmaatregelen. Het gekozen formaat (receptiestijl met presentatiemomenten en videofilmpjes) zorgde voor een vlot verloop, fijne weerziensmomenten en netwerkmogelijkheden in de zaal van de Arkgemeenschap te Morsel. Een zaal die zich hiervoor erg goed leent. Met 68 deelnemers sneuvelde ook het record van de laatste 10 jaar.

Een overzicht van de **hoofdpunten van 2022** vormde de start van de avond. Zoals aangegeven waren de beheerwerkgroepen erg actief vooral op het vlak van natuurwerken, maar ook om de toegankelijkheid van onze gebieden te verzekeren. De regelmaat van deze activiteiten zorgde voor een fijne collegialiteit onder de natuurwerkers. Na de lente herstelden de buitenactiviteiten, natuur- en monumentexcursies op Fort VII zich, waarbij we opnieuw veel deelnemers konden verwelkomen. Ook de inventarisaties van planten, steenuilen, vleermuizen, ..., van groot belang voor de ondersteuning van het natuurbeleid in onze afdeling, kenden terug een "normaal" jaar.

Het opmerkelijkste feit van 2022 was ongetwijfeld de **uitwerking van de nieuwe beheerplannen** voor onze gebieden. Deze voor het Uilenbos en Fort 7 konden volledig gefinaliseerd en ingediend worden. Het bestaande beheerplan voor Groen Neerland werd aangepast aan het nieuwe natuurdecreet. Verder maakte de ontwikkeling van het natuurbeheerplan voor de Edegemse Beekvallei goede vorderingen.. Een huzarenstukje en nu hopen dat deze zo spoedig mogelijk door de overheid worden verwerkt en we voor het Uilenbos op een erkenning als natuurgebied kunnen rekenen.

Naast het **formele deel** met de goedkeuring van de resultatenrekening, de verkiezing van bestuursleden en aandachtspunten voor 2023 (deel 1), werden de steenuilenwerking en de uitwerking van het beheerplan voor Fort 7 uitvoerig in de kijker gesteld dit jaar (deel 2).

Deel 1: Conclusies van de Algemene Lokale Vergadering

De LAV nam kennis van de volgende conclusies rond de werking in 2022:

- Onze afdeling organiseerde dit jaar een relatief normaal aantal **activiteiten** (> 100) op alle domeinen behalve de natuureducatieve cursussen. Vooral lokale excursies (Fort 7, Uilenbos, ...) trokken veel publiek al waren ook de bustochten en winteravonden zeker ook populair. Opmerkelijke activiteiten in '22 waren vast en zeker de Opendeurdag op Fort 7 einde augustus waar we honderden bezoekers, veelal uit de onmiddellijke omgeving konden laten kennismaken met dit monument en natuurpareltje en de jongeren natuurspeurtocht in het Uilenbos te Hove, die veel families lokte.
- Het **ledenaantal van de afdeling** blijft gestaag groeien waarbij we het hoogste aantal leden ooit (1972 gezinnen) bereikten. Deze groei verloopt gelijklopend met de groei van het aantal leden van Natuurpunt in Vlaanderen, nu reeds meer dan 135.000. Hoogstwaarschijnlijk kunnen we spoedig het 2000ste lid verwelkomen, een belangrijke mijlpaal. DE LAV ondersteunt het voorstel van het bestuur om dit jaar extra in te zetten op ledengroei.
- Na Corona konden ook de **inter-afdelings-vogelwerkgroepen** Ardea en ARUW terug opgestart worden dankzij de bijzondere inzet van enkele leden. Het was een moeilijke klus.
- **Beleid:** onze reactie op de stikstofproblematiek voor het Uilenbos en de steun voor de uitwerking van een ambitieus bomen- en groenstructurenplan voor Hove waren belangrijke activiteiten op dit domein.
- De afdeling organiseerde opnieuw een **behaag-natuurlijk actie** op het grondgebied van de afdeling (Wilrijk, Edegem en Hove) waarbij we dit jaar ongeveer 2 km aan streekeigen hagen konden aanplanten wat de lokale biodiversiteit zeker ten goede komt. Voor de eerste keer telde het resultaat ook mee voor de "Vlaamse Bomenteller". Die werd op lokaal vlak ingevoerd om de vooruitgang van het heggen- en bomenbestand te meten, als contributie tot de klimaatbeheersing (CO2, temperatuur- en vochtregulering).
- De **beheeractiviteiten** bleven op een hoog niveau (> 50/j) doorgaan gestuwd door de groei van het aantal natuurgebieden in eigendom van de afdeling. Voor het beheer in de Edegemse beekvallei werden voor de eerste maal schapen ingezet.
- Vier fijne **rAntGroen**-nummers met aandacht voor fotografisch werk van eigen leden, verschenen steeds op tijd en werden door onze vrijwilligers bij de leden bezorgd, wat ons een aanzienlijke besparing op de verzendkosten opleverde (geef gerust een seintje aan natuurpunt.zuidrand@gmail.com indien je graag geen papieren nummer wil ontvangen en liever de elektronische versie (vroeger) in je mailbox wil ontvangen.).
- Maar ook de **website en facebook** van de vereniging blijven groeien in populariteit. Sinds enkele jaren werd dit aangevuld met de maandelijkse nieuwsbrief van de afdeling die momenteel reeds in meer dan 1.400 elektronische brievenbussen van de afdeling terecht komt
- Ook aan ons lokaal **de IJsvogel** blijven we werken. Na heel wat schilderwerken uitgevoerd door vrijwilligers, plannen we in 2023 een herstelling van een deel van het plafond.

In opvolging van het succesvolle jaar 2022, **keurde de LAV voor 2023** de volgende aandachtspunten en doelstellingen voor de afdeling goed:

- 1) **In 2023 zetten we ons in het bijzonder in voor het lanceren van educatie.** In 2024 willen we de cursus natuurgids van start laten gaan, mogelijks voorafgegaan door de cursus natuurverkenner in 2023. Meerdere andere cursussen staan op de planning. Hierbij werd door een LAV aanwezige wel gevraagd om na te gaan of deze wel passen bij de natuurwaarden die Natuurpunt nastreeft.
- 2) **Hove:** de brug over de Lauwerijkse beek dient vervangen. We zoeken sponsors ! In opvolging van het indienen van het beheersplan begin 2022 hopen we in 2023 op de erkenning door de minister van het bos als type 4 natuurgebied zodat we de inrichting kunnen plannen.
- 3) **Edegem:** de indiening van een vergunning voor de aanleg van een vijver en een vlonder- en wandelpad op het perceel aan de "Aan Den Boerenleger" + de uitvoering ervan
- 4) **Wilrijk, Fort 7:** verbeterings- en instandhoudingswerken aan ons lokaal de IJsvogel, de exploratie van mogelijkheden om beschermende herstelmaatregelen voor het monument en het afbreken van de Sartabarak + ontharding deel beton, gesubsidieerd te krijgen
- 5) **Wilrijk- Geitenpad:** samen met het district het instandhoudingsproject voor de Kamsalamander uitwerken
- 6) **Financiën:** afbouw van de schuld voor het Uilenbos tot minder dan 10.000 € tegen het einde van 2023. Achterstand subsidiëring door Edegem ophalen. Verder inzetten op 'Expeditie Natuurpunt' !
- 7) **Beleid:** afdelingsmemorandum uitwerken met voorstellen voor politici in het kader van de lokale verkiezing van 2024
- 8) **Diversen:** samenwerking met de Kinderboerderij van Wilrijk exploreren.

Financiën

De **resultatenrekening** van de algemene inkomsten en uitgaven van de afdeling **voor 2022** (zie groene kolommen in tabel 1) toonde een negatief saldo van -3519 €, na afdracht van 5000 € voor de verdere afbetaling van de schulden voor de aankoop van het Uilenbos.

Gidsbeurten op Fort 7, de behaagactie en de klassieke subsidiëring vanwege Natuurpunt (lidgeld) en de gemeenten (werkingssubsidies) blijven de belangrijkste financiële ondersteuning voor de reguliere werking (tijdschrift, activiteiten, beheermateriaal, ...). De verkoop van houtopbrengst was niet onverwacht hoger maar bracht ook kosten met zich (uitfrozen wortels te Hove). Voor de behaagactie heeft de gemeente Hove nog een achterstand in haar betaling van 1288 €.

De afdeling kon ook bijna 14.000 € externe fondsen verwerven ter ondersteuning van de afbetaling en onderhoud van onze natuurgebieden. De gemeente Edegem moet nog wel haar subsidie voor de aanschaf van de terreinen van de Boerenleger voor 2022 (8000 €) betalen.

Een belangrijke meevaller zijn de opbrengsten van de Natuurpunt Expeditie die onmiddellijk op de fondsenrekening worden gestort. Ze bedroegen zo een 6000 € netto voor Hove en Edegem ! (<https://www.youtube.com/watch?v=k5C5KCJXbkg>)

Meer gebieden beheren betekent ook meer kosten voor de aanschaf en onderhoud van degelijk en veilig materiaal voor de beheerploegen. Dit jaar werd daar flink op ingezet, vooral op zwaarder materiaal, voor een totaal bedrag van iets meer dan 6200 €.

Naast deze belangrijke kost vormt het tijdschrift een belangrijke kost voor de afdeling (5300 €), die gelukkig wat getemperd blijft door het verdelen van de nummers door onze vrijwilligers.

Het beperkte bruto positieve resultaat van 1481 €, staat de afdeling toe om samen met een gedeeltelijke onttrekking van spaargelden (3518,90) 5000 € af te betalen van de uitstaande schuld voor het Uilenbos. Het **netto eindresultaat bedraagt dan ook -3518,90 €**.

De LAV keurde **de resultatenrekening voor 2022 unaniem goed** en bedankte de penningmeester voor het puike werk. De LAV is akkoord om in totaal 5.000 € af te betalen voor de uitstaande schuld voor de aankoop van het Uilenbos. De LAV verstrekt kwijting aan de bestuurders mbt de financiële resultaten voor 2022.

Rekening houdend met de uitgaven van 2022 en geschatte wijzigingen werd de **begroting voor 2023** met de nodige voorzichtigheid opgesteld (zie oranje kolom in de tabel). We voorzien een begroting die bijna in evenwicht zou zijn, dit wel zonder verdere voorziene afbetalingen van de aankoopschulden. Voor deze laatste zullen dan ook voornamelijk de bijzondere inkomsten gebruikt worden die we dit jaar kunnen realiseren. Voor 2023 willen we de kosten van het beheermateriaal terugdringen tot 2760 € gespreid gebudgetteerd over de verschillende gebieden. Voor 2023 voorzien we een bijzondere investering van 5000 € voor het herstel van het binnenplafond van ons lokaal de IJsvogel.

Om dit financieel resultaat te kunnen bekomen, is het belangrijk dat we ook dit jaar kunnen rekenen op de gebudgetteerde inkomsten van specifieke activiteiten zoals de houtopbrengst, de behaag actie, evenals het beperken van de uitgaven door het rondragen van rAntGroen. Indien ook in 2023 het afbetalingsritme voor de natuurgebieden kan gehandhaafd worden, komt er ruimte voor nieuwe aankopen.

De LAV keurde het begrotingsvoorstel 2023 eenparig goed inclusief de investering voor het lokaal.

Bestuurders van de afdeling (zie tabel 2 in bijlage): Hugo Waeterschoot als voorzitter, Erlend Hansen als secretaris en David Wouters als bestuurder monument Fort 7, stelden zich kandidaat voor een hernieuwing van hun mandaat met 3 jaar. Sofie Calcoen die jaren onze plichtsbewuste penningmeester was, verhuist waardoor ze haar mandaat ter beschikking stelde. Het bestuur ontving de kandidatuur van Eric de Roeck voor deze functie. Rudi Leemans zet ook een stapje terug als conservator voor Groen Neerland evenals Stany m.b.t. de ledenadministratie. Stany blijft nog lid van het bestuur wegens zijn lopende mandaat. Het bestuur deed een verdere oproep naar bijkomende krachten die de afdeling mee willen helpen besturen, in het bijzonder versterking voor de sociale media en enkele open bestuursfuncties.

De LAV keurde de verlengingen en aanstellingen van bestuurders éénparig goed met applaus en bedankte Sofie in het bijzonder voor haar jarenlange inzet rond de financiën. Ook Rudi en Stany willen we hierbij bedanken.

Verder keurde de LAV éénparig de volgende **afvaardiging voor de Algemene Vergadering van Natuurpunt** goed:

- voor Natuurstudie (vzw): Walter Van Spaendonk,
- voor Natuurbeheer (vzw): Maurice De Neve,
- voor Educatie-CVN (vzw): Nicole Boussemaere en
- voor Beleid (informeel) Erlend Hansen

Door haar ledenaantal kan de afdeling bovendien 3 (of 4) bijkomende vertegenwoordigers sturen (op het moment van de LAV was nog geen formele bevestiging hiervan ontvangen) : Hugo Waeterschoot, Rudi Vansevenant, David Wouters en Floris Van Volsem indien een 4de kandidaat noodzakelijk is.

De LAV dankte de bestuursleden, coördinatoren en de vele vrijwilligers voor hun erg gewaardeerde inzet voor de afdeling het afgelopen jaar en vooral het bereikte resultaat ondanks de moeilijke omstandigheden. In een 10-tal jaren konden we immers de oppervlakte van de beheerde gebieden meer dan verdubbelen, alsook ons ledenaantal, en hebben de lokale gemeentebesturen meer interesse en aandacht en erkenning voor groen en open ruimte getoond.

Deel 2: toelichtingen

Op de LAV werd de werking van de **Stenuilenwerkgroep** als een toonvoorbeeld van natuurstudie en natuurbehoud toegelicht door Eddie Schild, de lokale bezieler van deze werkgroep (zie presentatie op website). Steenuilen worden geïnventariseerd, geringd en opgevolgd in de ganse afdeling en nog iets daarbuiten. Naast deze studieactiviteiten zet de werkgroep zich ook in voor het behoud, door educatieve activiteiten (bv. teenuilenavond op 25 maart te Hove), het fabriceren en plaatsen van nestkasten en het informeren van landbouwers en paardeneigenaren met een Steenuilenkoppel op hun terrein. Heb je interesse in de werking van de Steenuilenwerkgroep of bij uitbreiding roofvogels en vogels, neem dan contact op met Schild Eddie (eddie.schild@scarlet.be)

Het beheerplan van Fort 7 was het tweede onderwerp toegelicht aan de LAV. Zoals reeds gesteld: een mijlpaal, niet alleen voor onze afdeling maar ook voor Natuurpunt. Het is immers één van de eerste geïntegreerde beheerplannen (natuur en monument), ingediend bij de overheid begin 2023. Kris Boers van Natuurpunt vormde samen met David Wouters en Maurice De Neve de trekkersploeg van deze aanzienlijke oefening. Het plan beschrijft in detail waar we op het vlak van natuur en monument naar toe willen voor een periode van 27j. Een echte beheer- en toekomstvisie dus. Puik werk. De toelichting van Kris Boers bestaat uit een audio presentatie die op de website van de afdeling te raadplegen is.

Tot slot bedankte de voorzitter alle deelnemers voor hun geapprecieerde aanwezigheid evenals de bestuurders en leden die vanavond actief meewerkten aan het succes van de LAV (catering, presentaties, versiering, praktische aspecten.... te veel om op te noemen).

A handwritten signature in black ink, belonging to Hugo Waeterschoot.

Hugo Waeterschoot
Voorzitter Natuurpunt Zuidrand Antwerpen

A handwritten signature in black ink, belonging to Erlend Hansen.

Erlend Hansen
Secretaris Natuurpunt Zuidrand Antwerpen

Overzicht in - uitkomsten per ITEM	Inkomsten	Uitgaven	Totaal	BEGROTING
JAAR 2022	€			2023
1. FONDSZEN ZUIDRAND				nvt
1.1. FORT 7 - ANT-3722-7006	1.195,00	0,00	1.195,00	
1.2. GROEN NEERLAND - ANT-3722-7790	22,50	0,00	22,50	
1.3. HOVENSE BOSHOEK - ANT-3722-7800	10.998,26	0,00	10.998,26	
1.4. EDEGEMSE BEEKVALLEI		0,00	0,00	
1.5. ZUIDRAND ANT 3722	1.767,57	0,00	1.767,57	
TOTAAL	13.983,33		13.983,33	
2. GIFTEN EN SUBSIDIES	Inkomsten	Uitgaven	Totaal	
2.1. BEHEERSUBSIDIE FORT 7	0,00	0,00	0,00	
2.2. BEHEERSUBSIDIE GROEN NEERLAND	321,00	0,00	321,00	500,00
2.3. BEHEERSUBSIDIE EDEGEM	0,00	0,00	0,00	550,00
2.4. BEHEERSUBSIDIE HOVE	0,00	0,00	0,00	
2.5. MINA	450,00	0,00	450,00	450,00
2.6. SUBSIDIE WILRIJK	2.200,00	0,00	2.200,00	2.200,00
2.7. SUBSIDIE EDEGEM	250,00	0,00	250,00	250,00
2.8. SUBSIDIE HOVE	0,00	0,00	0,00	
TOTAAL	3.221,00	0,00	3.221,00	3.950,00
3. ACTIVITEITEN				
3.1. WINTERAVOND JANUARI 2022	72,00	125,00	-53,00	
3.2. LAV	152,70	374,28	-221,58	
3.3. BUSREIS 01 MEI 2022	400,00	372,00	28,00	
3.4. ZOMERZONNEWENDE	119,00	0,00	119,00	
3.5. FORTENDAG 28 AUGUSTUS 2022	1.003,00	1.029,51	-26,51	
3.6. BUSREIS HOGE VENEN	425,00	425,00	0,00	
3.7. WINTERAVOND 10 DECEMBER 2022	43,00	132,30	-89,30	
TOTAAL	2214,70	2.458,09	-243,39	0,00
4. LEDEN EN COMMUNICATIE				
4.1. KOSTEN TIJDSCHRIFT	0,00	5.301,44	-5.301,44	-5.400,00
4.2. LEDEN	5.819,00	0,00	5.819,00	5.800,00
4.3. EXTRA LEDEN	105,00	0,00	105,00	100,00
4.4. IT	0,00	82,85	-82,85	-100,00
TOTAAL	5924,00	5.384,29	539,71	400,00
5. FORT ZEVEN - ons huis				
5.1. WATER	0,00	213,26	-213,26	-250,00
5.2. ELECTRICITEIT EN GAS	0,00	858,96	-858,96	-900,00
5.3. VERZEKERING	0,00	92,26	-92,26	-100,00
5.4. ONDERHOUD LOKAAL	0,00	57,05	-57,05	-5.000,00
5.5. HUUR	0,00	63,10	-63,10	-70,00
5.6. VOEDING / DRANK	1.015,00	0,00	1.015,00	0,00
TOTAAL	1015,00	1284,63	-269,63	-6.320,00
6. BEHEER GEBIED FORT 7				
6.1. VERKOOP HOUT	1.715,00	1.117,00	598,00	750,00
6.2. GIDSEN NATUUR	490,00	0,00	490,00	450,00
6.3. GIDSEN MONUMENT	542,00	0,00	542,00	500,00
6.4. VERHUUR LOCATIE FOTOSHOOT/FILMING	2.358,00	0,00	2.358,00	80,00
6.5. VERKOOP ANDEREN (ijzer, oud materiaal, ...)	513,51	0,00	513,51	1.000,00
6.6. ONDERHOUD / AANKOOP BEHEERMATERIAAL	0,00	6.245,37	-6.245,37	-2.000,00
6.7. VERHUUR IJSVOGEL	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL	5618,51	7362,37	-1743,86	780,00
7. BEHEER GEBIED GROEN NEERLAND				
7.1. VERKOOP HOUT	0,00	0,00	0,00	
7.2. GIDSEN NATUUR	0,00	0,00	0,00	40,00
7.3. BEHEERMATERIAAL	0,00	0,00	0,00	-60,00
TOTAAL	0,00	0,00	0,00	-20,00
8. BEHEER GEBIED UILENBOS EN FRIJTHOUT				
8.1. VERKOOP HOUT	660,00	0,00	660,00	500,00
8.2. GIDSEN NATUUR	173,50	0,00	173,50	
8.3. BEHEERMATERIAAL	0,00	0,00	0,00	-500,00
TOTAAL	833,50	0,00	833,50	0,00
9. BEHEER GEBIED EDEGEM				
9.1. INKOMSTEN EDEGEMSE BEEKVALLEI	0,00	0,00	0,00	
9.2. BEHEERCONTRACT GEMEENTE	0,00	0,00	0,00	
9.3. BEHEERMATERIAAL	0,00	302,42	-302,42	-200,00
TOTAAL	0,00	302,42	-302,42	-200,00
10. EDUCATIE				
10.1. CURSUSSEN	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL	0,00	0,00	0,00	0,00
11. STUDIE				
TOTAAL	0,00	0,00	0,00	0,00
12. BEHAAGACTIE				
12.1. BEHAAG EDEGEM	1.618,00	1.449,54	168,46	
12.2. BEHAAG WILRIJK	1.693,00	1.629,72	63,28	
12.3. BEHAAG HOVE	1.816,00	2.559,50	-743,50	
TOTAAL	5.127,00	5.638,76	-511,76	1.000,00
13. ALLERLEI				
13.1 VERKOOP NESTKASTEN	380,00	380,00	0,00	
13.2. VERKOOP BOEKEN	0,00	0,00	0,00	
13.3. VERKOOP ANDEREN	70,00	0,00	70,00	
13.4. KADO'S	0,00	64,50	-64,50	
13.5. INTERESTEN SPAARREKENING	0,00	0,00	0,00	
13.6. KOSTEN REKENING ARGENTA	0,00	47,55	-47,55	
TOTAAL	450,00	492,05	-42,05	100,00
GLOBALAAL INKOMSTEN VS UITGAVEN	24.403,71	22.922,61	1.481,10	90,00
Voorgestelde afbouw schulden aankoop natuurgebieden			-5000	
Nettoresultaat			-3.518,90	

Tabel 1

Overzicht bestuursleden en coördinatoren* voor de afdeling Zuidrand Antwerpen

- Voorzitter: Hugo Waeterschoot
- Ondervoorzitter: vacant
- Secretaris: Erlend Hansen
- Penningmeester: Eric de Roeck
- Cursussen: Nicole Boussemaere
- Communicatie: Niels Schild
- Coördinator rAntGroen: Guido Van Boeckel
- Bestuurder: Stany Marichal
- Co-conservator Uilenbos: Peter Tersago
- Conservator Fort 7: Maurice De Neve
- Monument Fort 7: David Wouters
- Conservator Edegemse beek: Johan Claessens
- Conservator Groen Neerland: vacant
- Natuur en kunst: Maggy Troffaes,
- Technische ondersteuning: Floris Van Volssem
- Gidsen en Evenementen: Lucy de Nave
- Evenementen: Els Wijnants

* Bestuursleden worden verkozen door de LAV, coördinatoren niet.

Tabel 2

De Aruw ploeg heeft alle wintercontroles afgewerkt zodat de kasten klaar staan voor de broedperiode. Als het weer wat meezit, hopen we dit jaar goede resultaten te hebben. De voorbije excursies waren weer een succes. Er staan er nog genoeg op de agenda waar je gratis kan aan deelnemen. We verlangen enkel dat je lid bent van Natuurpunt. Er is kostendelend vervoer bij de excursies.

We doen nogmaals een oproep naar de jongeren onder ons om zich vrijwillig in te zetten voor de bescherming van vogels. We zoeken nog mensen voor de opvolging van weidevogel; dit is tijdens de broedperiode monitoren waar deze nestelen en met de boer in overleg gaan. De nesten afbakenen zodat de boer ze kan ontwijken. Eventueel een nest even verplaatsen tot de landbouwwerkzaamheden voorbij zijn. De eieren tellen en opvolgen hoeveel jongen er uitkippen, vliegvlug worden en uitvliegen. Deze controles zullen in de broedperiode 1 x per week nodig zijn, de rest van het jaar bent u vrij.

Op de Ankona ontmoetingsdag heeft Vogelwerkgroep Ardea een uiteenzetting gegeven over zijn werking en het lokaal project over de Steenuil nader toegelicht.

Daarnaast is Vogelwerkgroep Ardea samen met Philippe Smets van de Steenuil werkgroep van Natuurpunt met de Provincie gaan praten om steun te kunnen krijgen voor het Steenuilproject. Dit werd zeer positief onthaald en er zal een mooie som ter beschikking worden gesteld om nestkasten en steenuilvriendelijke drinkbakken voor paarden aan te kopen. Hierin zit een bescherming zodat de Steenuil niet kan verdrinken, deze laatste hebben een afdekkende bescherming om verdrinking van de vogels en zo ook de Steenuil te voorkomen.

Deze bijdrage wordt voorzien voor de ganse provincie Antwerpen en daar er een 10-tal werkgroepen, w.o. Ardea, actief zijn zal dit door 10 gedeeld moeten worden. We zullen deze steun gebruiken voor bijkomende nestkasten. Momenteel is er overleg met een technische school of we de kasten daar eventueel kunnen laten maken. Maar hier later meer over.

Dank aan de Provincie Antwerpen voor deze steun!!

Achter de schermen zijn we ook nog met andere projecten bezig. Het ene loopt al wat beter en vlotter dan het andere. We hopen op het gezonde verstand van bepaalde bedrijven waarmee we in overleg gingen om de weidevogels, die op hun terrein zitten, te beschermen. Er dienden wat herinrichtingswerken te geschieden. De eerste gesprekken waren zeer positief tot er plots, als een donderslag bij heldere hemel, een kink in de kabel kwam en ze afhaakten en een omslag maakten van "vogels te beschermen" naar "vogels weg te jagen". Dit omdat ze zelf werken gepland hebben en dit zelfs midden in de broedperiode!

We hopen in de toekomst toch terug positieve gesprekken te kunnen opstarten zodat we ook voor andere vogelsoorten (wat de bedoeling was) iets kunnen opbouwen.

Als de geplande werken toch in de broedperiode doorgaan zijn acties niet uitgesloten.

De vogels zullen bij ons steeds op de eerste plaats komen.

Voor Vogelwerkgroep Ardea
Eddie Schild

Vogelwerkgroep Ardea info kan je raadplegen via www.hobokensepolder.be/vwg-ardea, of via www.zuidrand.be (ga naar Ardea), of via Facebook of Blog.

Vogelverslagen zijn te raadplegen op www.hobokensepolder.be/vwg-ardea/vogelwaarnemingen

Schoenen met naam www.torfs.be

Schoenen TORFS heeft 1 baanwinkel in onze afdeling te Edegem op de Mechelsesteenweg (nr. 186). Als je de papieren draagt aan de kassa weigert ten voordele van het milieu, dan stopt schoenen TORFS onmiddellijk 0,15 euro in een nestkast ter plaatse ten voordele van de natuur. De winkel van Edegem steunt hiermede het reservatenfonds.

Bovendien krijg je als lid van Natuurpunt steeds 10 % onmiddellijke korting aan de kassa bij de aankoop van een paar nieuwe schoenen. De enige voorwaarde is je lidkaart laten zien en een paar oude schoenen meebrengen. Ook de opbrengst van de oude schoenen gaat naar een goed doel, een aantal ontwikkelingsprojecten in Afrika.

Ga naar:
expeditie.natuurpunt.be/nl-NL/project/de-roeckies

**Zuidrand
Antwerpen**

Wij zijn De Roeckies en nemen ook dit jaar deel aan 'Expeditie Natuurpunt'. We doen dat al voor de 5e keer ten voordele van het Uilenbos In Hove. Dat bos op de grens met Lint en Boechout zorgt al meerdere jaren voor natuurvreugde bij vele Hovenaars. Elke financiële bijdrage zal Natuurpunt Zuidrand aanwenden voor het beheer, de afbetaling en de uitbreiding van het beschermde bos. Steun daarom onze tocht van 15km kanovaren en 45km wandelen via onze teampagina
<https://expeditie.natuurpunt.be/nl-NL/project/de-roeckies>

Net als vorig jaar willen wij - team Laenen Jossen, een hechte groep oud studenten - ons graag inzetten voor de lokale natuur door weer deel te nemen aan 'Expeditie Natuurpunt'. Dit jaar fietsen we 2 dagen vollen bak voor de Edegemse Beekvallei (<https://www.natuurpunt.be/natuurgebied/edegemse-beekvallei>) en hopen op jullie massale steun om dit prachtige stukje natuur te bewaren en verder te ontwikkelen. Ten voordele van onze expeditie is het team ook gestart met een bierverkoop in samenwerking met de Edegemse microbrouwerij De Vleeschmeesters annex brouwcafé De Hoogmis. Een proefpakket van 4 verschillende lokale brouwsels is te koop voor 10 €. Bestellen kan via frank.lavaerts@natuurpunt.be of via een berichtje op 0485/30 25 39. Levering volgt na betaling op BE24 0012 3963 4738, dus laat zeker je adres na! Geen fan van bier?
 Je kan ook sponsoren via <https://expeditie.natuurpunt.be/project/36102>

- A feest van de nachtvliners
- B ongeschoeide amfibie
- C troep van een clochard
- D De vogeltelling zorgt voor hoge ... thuis en op tv.
- E prikbloempje
- F onaards lijf
- G slank insectenmiddel
- H autogeur op de hondenweide
- I gerstgesprek, korenklets, graanslag
- J zeer trage chaletbouwer
- K vogelnijppaard
- L kindervogel
- M paardenschaats

A	18	5				17	10												
B	17					20							1	21	10	16			
C	19	6					20					7							
D		11			8	11	12												
E	16					1						4	2	3					
F						7	7			8			10	10					
G	6				21				22	10	14								
H	13	14								23			4						
I	9					15	24					21							
J	9	13				2	3									24			
K	18					22					23								
L	5	5													15				
M						12	11	19											

natuur.crypto 9

Tips, de oplossing en meer opgaven kan je vinden op www.cryptochris.be

De lente is volop in 't land maar laten we even terugblikken op voorbije winterperiode op het domein. Spectaculaire waarnemingen zijn er niet geweest, maar een aangename verrassing is steeds een ontmoeting met de Grote gele kwikstaart. Daar konden we op 12/11/22 volop van genieten in de buurt van de rietkraag. Een 40-tal Koperwieken op de Meidoorns langs het glacis op 20/12/22 en op diezelfde dag niet minder dan 2 Sperwers rondvliegend ! Eén Dodaars kwam het uitgebaggerde plasje aan de rietkraag eens kortstondig bezoeken. Of het geschikt is als broedplaats zal de Dodaars zelf uitmaken maar het zou wel een mooie beloning zijn voor de beheerploeg ! Een koppel Slobeenden is niet zo alledaags op F 7 en dat wordt dan ook zorgvuldig genoteerd - dd° 14/1/23. Het is altijd prettig om in het begin van het jaar het "roffelen" van de Grote bonte specht te horen in de bomen, dit op 20/1/23 op 2 locaties. De Zanglijster liet zijn welluidend lied horen op 1/2/23. Voor zover ik weet kwam de Grauwe gans nog nooit langs op het fort maar op 2/2/23 werd 1 ex. gezien in de buurt van de toegangsbrug. Een medewerkster zag op 4/2/23 vanop de brug dat een IJsvogel een visje wist te vangen dat daarna vanop een tak een 20-tal meppen kreeg vooraleer het opgeslokt werd . . . zo zit de natuur nu eenmaal in mekaar !

De aardsterren waren laat deze winterperiode maar begin december vonden we een grote "heksenkring" van Gekraagde aardster aan een groeiplaats van Wilgenroosjes.

Omdat de uitgegroeide "haag", die aangeplant werd +/- 1865, aan het Waterhoenpad open plekken vertoonde door het afsterven of omwaaien van Meidoorns werden er 50 nieuw geplant en op andere plaatsen werd Sleedoorn aangeplant. Laten we hopen dat ze wortel schieten en uitgroeien tot een mooie haag of flinke struiken.

Deze winterperiode was er ook veel werk met het verwijderen van bomen en struiken die in de vest gevallen waren. Onze polyesterboot kwam hierbij goed van pas om van hieruit te werken met de kettingzaag, ook de "tirfort" kwam weer goed van pas. Het wegvoeren van al dat hout is ook een hele klus voor de beheerploeg maar daar "malen" wij niet om !

Het zware winterwerk op F 7 zit er dus op en samen met andere NP-ers en bezoekers zullen we in de komende maanden genieten van ontluikende bloemen, bloeiende struiken, fladderende vlinders, al dan niet zoemende, kruipende of knagende insecten, zang- en andere vogels en van het gevarieerde landschap !

Fort 7 in detail

In elk nummer van rAntGroen geven we wat achtergrond over een boeiend detail van Fort 7

Johannes Milio

Direct na het oversteken van de centrale brug van het fort, staan in de doorgangen naar elke kant van het pad rond het forteiland, een reeks hokjes met gammele deurtjes. Ze zijn slordig gebouwd, en overduidelijk niet het werk van de 19de-eeuwse meestermetselaars van Brialmont. Veel bezoekers denken dat het toiletten waren, of cachotten. Maar het waren hondenhokken. De namen van enkele vroegere bewoners, Djeck en Pruts, staan nog op de deurtjes.

Ze zijn daar gezet in 1954. Het fort was toen nog in gebruik door het Belgische leger, en er waren al lang geen kanonnen meer, maar wel materiaal en personeel. Zoals elk militair domein moest het bewaakt en gecontroleerd worden. Onder meer door te patrouilleren met assertieve honden die, als ze niet van dienst waren, in die hokken logeerden.

Op de foto rechts staat de grootvader van mevrouw Karine Goelen, die lang in de Korenbloemwijk heeft gewoond. Giovanni Milio was geboren in Sicilië, verhuisde naar België, liet zich hier Johannes noemen, en nam dienst in het leger. In de jaren 50 was hij actief binnen het "K9" team van het fort *. Maar of zijn metgezel op de foto Djeck is, of Pruts, of iemand anders - dat weet Karine niet.

(1) K9 – fonetische afkorting voor "canine" ("honden-")
Met dank aan Karine Goelen

David Wouters

29/1 Bustocht - Vogeltocht Zeeland 35 deelnemers

Gids: Luc Van Schoor

Leiding: Walter Van Spaendonck

Verslag: Hilde Vangrunderbeek

Na een onderbreking van 2 jaar namen Luc en Walter opnieuw het initiatief om een bustocht naar Zeeland in te richten.

Eens we goed en wel vertrokken zijn vertellen Walter en Luc ons in grote lijnen wat er zoal op het programma staat en ook dat we ons vooral zullen focussen op ganzen en zwanen.

Bij het oprijden van het kasseiwegje van de Hogerwaardpolder langs het Markiezaat vliegt een Grote zilverreiger weg. In de verte zien we een grote groep zwanen en om deze niet te verjagen rijdt de bus er langzaam naartoe. Tussen een grote groep Knobbelswanen foerageren 23 Kleine zwanen waaronder 9 jongen.

Even verder op een waterpartij zwemmen Kuif-, Tafel-, Krakeenden en Wintertalingen.

Terwijl we verder rijden richting Schouwen vertelt Luc ons heel wat weetjes over de Kleine zwanen, over de populatie, hun foeragegedrag, over de daling en de verschuiving van deze populatie richting Griekenland. Aan de hand van een tekening die hij in de bus laat rondgaan zien we duidelijk het verschil (in snavel) tussen Kleine zwaan en Wilde zwaan.

Bij de kreken van Ouwerkerk maken we een korte wandeling. Op het water: Tafeleend, Bergeend, Dodaars, Kleine zilverreiger en Smient. We wandelen tot aan het Watersnoodmuseum, opgericht om de overstromingsramp van 1 februari 1953 te herdenken. (dit kwam enkele dagen later in het nieuws ruim aan bod)

Even buiten Ouwerkerk ligt een nieuw reservaatje "Klein Beijerpolder". Hier zien we

Pijlstaart, Slobeend, Bonte strandloper, Tureluur, Zwarte ruit, ... en een grote groep Rotganzen. Verder in de polders ontdekken we een grote, gemengde groep ganzen; Riet-, Grauwe- en Kolganzen.

De omgeving van Zonnemaire is jaar na jaar DE plaats waar we groepen zwanen terugvinden. Zo ook dit jaar. We zien in deze buurt 3 groepen: een honderdtal Wilde zwanen met 15 jongen samen met enkele Kleine zwanen, een groep van 120 Kleine zwanen en 1 familie Wilde zwanen met 4 jongen, een groep van 128 Kleine zwanen waaronder 12 jongen en 2 vogels met gele halsband.

Nog steeds op Schouwen, nu tegen de Grevelingen aan, stoppen we bij het Dijkwater. Dit is de plaats waar we meestal 3 soorten futen kunnen zien. En ja, ook nu krijgt iedereen de kans om naast de gewone Fuut ook de Geoorde fuut en Dodaars goed te bekijken.

In de omgeving van de Slikken van Bommenede, weer een grote groep ganzen, alle soorten broederlijk door mekaar. In de voormiddag hebben we verder ook al Buizerd, Torenvalk en Sperwer kunnen noteren.

Dit jaar kunnen we onze boterhammen niet opeten op ons gekend adresje (bij Jolien!), maar Luc en Walter hebben wel voor een uitstekend alternatief gezorgd. In een Italiaans café /restaurant in het haventje van Scharendijke worden we zeer goed ontvangen, zeker te herdoen! Geen Zeelandtocht zonder bezoek aan de Brouwersdam. Op de Noordzee zien we een grote groep Eidereenden, Zwarte zee-eenden, heel veel Middelste zaagbekken, een enkele Brilduiker, Kuifduikeren heel in de verte een Parelduiker. Tegen de kant tussen de stenen foerageren Scholeksters en Paarse strand-

lopers en uiteraard zwemmen er in de spui Grijske zeehonden.

Ondertussen is het al 15u. en tijd om het programma verder af te werken. Op weg naar de Polders van Goedereede ontdekken we in het veld een Koereiger, een soort die we door de opwarming van de aarde tegenwoordig meer en meer te zien krijgen. Terwijl de bus door de polders rijdt, vraagt Luc ons goed uit te kijken want er werd een Dwerggans gemeld. We bekijken de groep Kol- en Brandganzen maar geen Dwerggans te zien! Wel ontdekken we tussen de Brandjes 2 exemplaren "Kleine Canadese" ganzen.

We besluiten deze dag met een wandeling naar de vogelkijkhut "Tij" in de jachthaven van Stellendam. Het is een heel bijzonder ontwerp, lijkt wat op een ei, vandaar dat veel mensen dit ook het "ei" "zijn beginnen noemen, nietwaar Luc! Mooi is deze observatiehut zeer zeker maar praktisch alles behalve. Een koppeltje Grote zaagbek laat zich bewonderen en op een zandbank in de verte zien we door de telescoop een Zeearend. Het is ondertussen 17u en we hebben nog een lange rit voor de boeg dus hoog tijd om huiswaarts te keren.

Walter zei in zijn dankwoord: "zij die gekomen zijn om ganzen en zwanen te zien, kwamen vandaag aan hun trekken, zij die gekomen zijn voor het fijne gezelschap kwamen eveneens aan hun trekken".

Ik wil er hier aan toevoegen: zij die gekomen zijn voor de deskundige leiding en gids kwamen vandaag zeer zeker aan hun trekken. Bedankt Walter, bedankt Luc en hopelijk tot een volgende keer. En ... zeker nog het vermelden waard: vandaag hebben we maar liefst 75 vogelsoorten gespot!

© Rudy Vansevenant

Wilde zwaan (vooraan), Kleine zwaan (achteraan)

Kalender * inschrijven noodzakelijk

- * 1 april: erfgoedwandeling Fort 7
- * 1 april: Blauwe reigertelling
- 2 april: Zevenbergenbos
- 10 april: voorjaarswandeling Uilenbos
- 16 april: Otzi-wandeling
- *16 april: erfgoedwandeling Fort 7
- *23 april: ochtendwandeling Kruikeke & Rupelmonde
- 23 april; voorjaarswandeling Fort 7
- *29 april erfgoedwandeling Fort 7
- *30 april: Doelpolders
- * 7 mei: De Zegge
- *14 mei: vogel-fietstocht Zenne
- *14 mei: erfgoedwandeling Fort 7
- 18 mei: kleiputten Terhagen
- 20 mei: Nachtegale & orchideeën
- *27 mei: erfgoedwandeling Fort 7
- 28 mei: lentewandeling Fort 7
- * 4 juni: overstromingsgebieden Schelde
- * 4 juni: fietstocht weidevogels
- 10 juni: stoepplantjeswandeling
- 11 juni: Viroinval
- *11 juni: erfgoedwandeling Fort 7
- 18 juni: vallei van de Drie Beken
- *21 juni: zomerzonnewende
- *24 juni: erfgoedwandeling Fort 7
- 25 juni: zomerwandeling Fort 7
- * 1 juli: Gierzwaluw-wandeling
- 2 juli: bomenwandeling
- 8 juli: kinderen baas !
- * 9 juli: erfgoedwandeling Fort 7
- *21/22 juli: Rondje Pontje
- *22 juli: erfgoedwandeling Fort 7
- 23 juli: pinteling

Teksten voor het volgend nummer graag tegen 24 mei

